

This e-book was digitized from an original copy by the West African Research Association for the African Language Materials Archive (ALMA) project. Original funding for this project was provided by [UNESCO](#) and the [Council of American Overseas Research Centers \(CAORC\)](#) in cooperation with the [West African Research Association](#) and [Columbia University](#).

Please see the following web sites for more information about the ALMA project, contributing authors, and more titles in the series.

- Digital Library for International Research catalog: <http://catalog.crl.edu/search~S16>
- African Language Materials Archive (ALMA): <http://www.dlir.org/e-books.html>
- African language materials including interviews in video and PDF versions, documentary video, translation work, and bibliographies can be viewed at <http://alma.matrix.msu.edu>.

Taali men Burkina

Moyyindo Taali:

Iisaa Alahaji Jibiliira Jallo

dohawja: John P. Hutchison

Publié par le Bureau de l'UNESCO pour le Sahel

B.P. 575 Ouagadougou, Burkina Faso

natudo: Mady Kafando

© UNESCO, 1999

Aranan

Nde ngarnoo-mi Wagadugu fu, mi tannyorii gineeji jannginird'i na nyaki faa wanaa seed'a. Duum na faddii njanngoobe haalaaji Burkina heebe be, e golle mu'en.

Rafi dewte janngeteed'e e jannginird'e wo sad'd'a ley leed'e Afirikki kaalooje faransiire kewd'e. Poroje joy'y'inaad'o fa hiilnoo haalaaji Burkina mawd'i, d'uum won moosinkoore, fulfulde e julaare, gaynii golle muud'um saboo hebii hawrondinii taali ley haalaaji tati d'in fu.

Arande fu, poroje oon hiinyii ko rajo rural resi ley taali e ko nanndi e noon. Caggal d'uum o yoogii ley bulli anndal haalaaji finaa-tawaa, tawaad'i ley Burkina fu, o wallitoroke.

Mid'a haajaa barjitaade ndariid'o darnde UNESCO ley Wagadugu, mbi'eteed'o Madigbe KURUMA e golli-diid'om na noddiree Madam Sujan SUTIGEN. Mi yeggitay ardo INA, d'uum won Madam Kelemansi KILIWASER. Be fu, mid'a mbarjitoo be dow mballa maßbe. Mid'a yetta be saboo min njarlondirii ley golle d'e.

Mi timminiran e yettugol yimbe gollooße empirimeri INA, dow mballa mawd'o mo min kebi e mu'en; hono gollooße na noddiree Jan Batiisi KABOORE, Urben CENNDEREBEWGO, Madi KAFANDO - kam won natoowo nyeenyud'o o, saydu Jerom JIGIMNDE, dey NIAMPA na noddiree Nobila e dey TRAORE na noddiiree AYsata. Laam'd'o yawu beeda. Min njaway mballa maßbe e munyal maßbe. Roje Boyo SIYEENE na golla CNRST, du yeggitaaka.

Dow hooraaku poroje o, mid'a wi'a yimbe tato, hawronndin be taali d'i e dewte, alahamdila maßbe. Duum won Dr. Alen SISAWO, banngal moosinkoore, Dr. Lamini SANOOOGO, banngal julaare e Dr. Iisaa JALLO, banngal fulfulde. Be marii munyal, be ngolirii siinere, be ngaynii. Saabe Alla, saabe salndu CNRST wi'eteendu INSS ndu, wad'i ko min kawriti min ndabbidi faa poroje o, ngoond'i.

Mi tawii haalaaji men finaa-tawaa d'i, wo jawdi ndi hantataako Alla e cellal majji. Min fu mid'en miili ke woßbe faa hannde ndaroto ngolla hono d'e poroje amin ngolli d'e. Mid'en ndu'oo faa d'e njaha

yeeso, d'e yebta haalaaji men ley binndi e ley haala fa beyda en faro jannde.

Mid'en miiłoo du, ko min ngad'i d'um na waawi wallude sukaabe men lekkol ley jannde haalaaji men e ley jannde laatiinde fu. Do men d'o, e gere fu, yimbe hewbe ceedake kee suka, nde fud'diri janngird'i haala ka muyni fu, ndeen buri faamude janndem, ndeen buri waawilawde haala ngokka, ndeen hakkillo muud'um fiirtantoo adunaaru. Ko mbi'um d'um na nanngi hakkillo gollidiibe am ley poroje o, d'uum won ALen, Lamini et Iisaa. Na haani tawee yimbe hewbe njabaniimin, mballii min fa njanngube keewa ley Burkina.

Annde mawd'e kollii ko booyay d'um ke haala e binndi laataakinaa juud'e d'id'i lootondirooje; fay wooto waawaa kaariya banndum. God'd'o na wi'ee Egan¹ hooyii maandaa e yimre; o hollii ke ley d'oon:

Haala na woodi "maafe" muud'um belnooje d'um e nowru.
Maafe d'e maabuuße men maabirta, d'e seekuube men ceekirta yimreeji, d'e balnoobe men mbalnirta, d'een ni tuubaakuube du mansinirta binndi mu'en fa d'i mbela janngud'o d'i fu.

Gad'a yimreeji, Egan hollii kee taali du na kuumtoree ley haala e ley binndi fu. 'Duum fu hollaanaa kee ko wađaa e binndi fu, ley haala ittaa. Ndelle na yoni yimbe tinnoo miiłoo, kiisoo, ndaara no yebtirta ko haala e binndi laatoo gollitird'i ley jannde sukaabe leydi men Burkina. Bamarankooße Mali, mbi'i: "N'i m'a jujɔn dɔn, i labanko b'i kɔnɔ gan." "Duum fiirtataanaa ke "Soni a andaa to yuurud'aa, a faamataa to njahataa."

Porofeseer Jon P. Hatsison

Na jood'anii d'emđ'e Afirikki e anndal haala
Iniwersite Boston, Amerikki,
Na o gollida hannde hannde INSS/CNRST

¹Egan, Kieran. 1991. "Literacy and the Oral Foundations of Education." pp. 177-206 de Minami, Masahiko et Bruce P. Kennedy, eds. *Language Issues in Literacy and Bilingual Education*.

Aranan: Taali men Burkina

Taali men Burkina yo taali feere-feereeji kawrondinaad'i dow hawja jannginoowo iniwersite Boston, ndewgu Amerikki na wi'ee John Hatsison, kaaloobe haala makko na mbinnda John P. Hutchison. Jon Hatsison darii de mballa hebaa dewtere nde winndaa. O daraniid'o d'emde men faa dagu walaa. No kaaldeten fulfulde nih, kanko tuubaaku son, o haaldata bamarankoore. Dume waddi d'uum so wanaa yidde!

Ko huccini Jon taali na woodi. E miilo makko, wanaa faamude no na'i tufirtee e no gese ndemirtee tan njanngooße njid'i janngude. Na ße njid'i janngude taali du. Tayte d'uum ße buri yidde. Taali d'i, walaa fu d'o yuray. Di yuurii suudu ndesa haalaaji adaad'i na woni nder CNRST, adiraad'i ko wad'i duubi capand'e tati hikka. Dii du, taalotoobe men taalii. Duum woon:

1. Bukari Maalal, na joodii Barkunnduba
2. Kumbo dey Maccud'o Alahaji Muusaa, na joodii Barkunnduba
3. Raamata dey Bureyma Alahaji Jibiliira, na joodii Barkunnduba
4. Saajo Bari, na joodii Bonnduguy
5. Yaakuuba Saalu Baali, na joodii Bunnduguy
6. Isiyaaka Bari, na joodii Nyokku
7. Alahaji Sibiri Allay Baganaaba, taalotonod'o suudu radiyo
8. Alahaji Haamiidu Ciise, taalotonod'o suudu radiyo
9. Bureyma tayeere, taalotonod'o suudu radiyo
10. Tammburaa, Konseye pedagosikki na joodii Wagadugu
11. Yobi ISiyaaka Nyalbi, taalotonod'o suudu radiyo
12. Tijjaani Ba, jannginoowo na joodii Doorii

Limtaabe ße fu, mballirii en taali. Taali na pindina koreeji. Na d'i kolla ko bii-aadama walaa fu no tawrataake. Oo na tawee lobbo, oo to, na tawee bond'o, uddud'o maa jom hakkillo, kulkulo maa jom

ngorgu. Ndelle taali na pindina koreeji. Janngee taali men Burkina,
de njannganon koreeji men.

Iisaa Alahaji Jibiliira Jallo

Taali men Burkina

Aranan	iii
Aranan: Taali men Burkina	v
Taali men Burkina	vi
Aranan	1
Gorko mawd'o e goroo biyum	2
Faatuma e Hamma laamu e Hamma jawdi e Hamma talka	8
Oolal e jokolbe cuusube	13
Fowru e Noora	15
Moyyere bii-aadama	19
Njuuraa e luulotood'e manngal ladde	22
Ngad'i ngakki	27
Njuuraa e bibbe ladde	29
Mayde hunnduko	31
Ngorgu	33
Inna Kummbowel Kodda	35
Koccaari beero	38
Kuunga ladde e bii- nawliyo	40
Girbel	42
Ramto e leengaa	45
Ndawuuwa kaananke	47
Jijja	50
Addaare	52
Semteende mod'am	55
Goppeere, ndontoori e naange	57
Ngel boggi	59
Sammbo kulol	62
Haala girben am mbeelka	65
Soso misinanam	67

Debbo cennditiid'o	69
Sammbo cuusu	71
Susu ndaar	73
Soni so Alla waray, kaananke warataa!	75
Gorko mawd'o geddo Alla	77
Ngayngaylaaku	79
Poolel	81
Yaare e fowru	85
Kuse teewu	88
Jaadiraabe	91
Boccood'e Buugalel	94
Ndotti	96
Jamalenngu	98
Dey Maana e kord'om	101
Dem-mawd'o e laayoorum	106
Wood'iyel	109
Talka e dokkal moodibbo	112
Suka gorko e deekum e araawa tummboowa	113
Suka gorko e esiraabem	115
Pullo debbo e beengem	117
Moodibbo e dokkal Alla	120
Rafi du'aa'u saara	122
Golle bond'o	124
Wudere mayd'o	126
Kaananke e suka debbo	129
Kiram kaananke	132
Hokku neema heba kokkited'aa	135
Hamnde nyiiwa e donto	137
Monnde Ndarja	140

Ga'i e laddeeru	143
Hayndeeji	145
Hakkillo am na buri hakkillo kaananke	148
Keefeero e gid'o Alla	153
Moodibbo e Saahijom	156
Debbo Kiroowo	159
Jija e nawliraabem	162
Suudu Baaba	165
Pewel	166
Debbo ndoggoowo	171
Caliid'o suudu baaba	174
Moorgol njilngel	176
Bonde	179
Kanaana	181
Jaadiraabe d'id'o	184
Bojel, njuuraa e garuwal jinni	188
Tindinoanje gorko mawd'o	191
Kunkuuru deel neyel	193
Gariibu bond'o	195
Wuugaandu e lewla	197

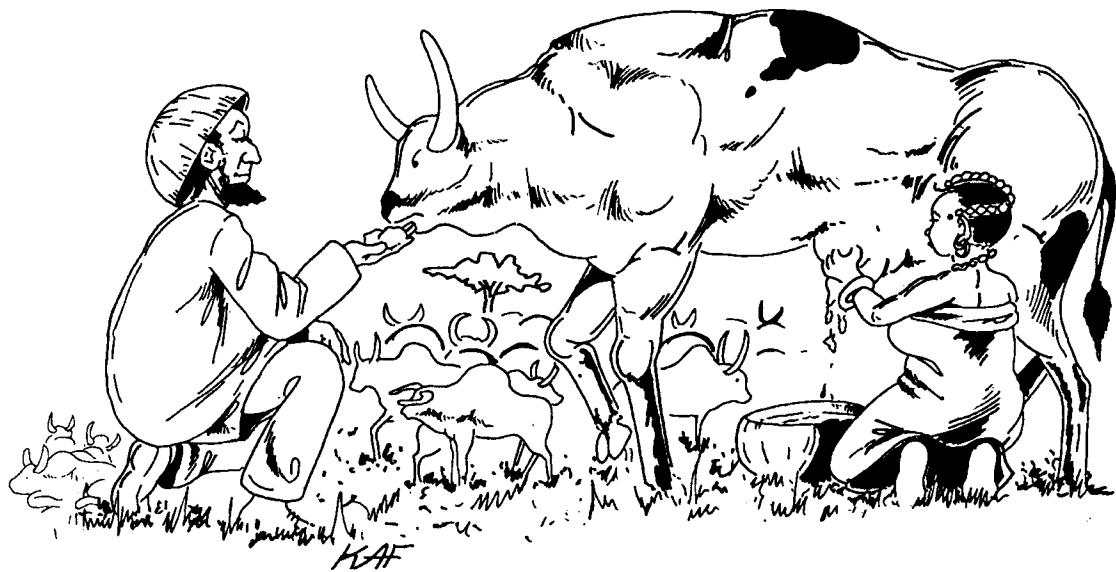
Aranan

Lenyi yo tati. Lenyi tati d'i yo baleebe, raneebe e yuuruße hakkunde baleebe e raneebe. Kulle jeenay njippinnaa. Lenyol fu adi tati.

Raneebe adi munyal, adi ciinam, adi sawraare. Baleebe adi suusude tampere, adi anndude mawd'o muud'um, adi moobude sirli. Yaltube hakkunde baleebe e raneebe adi annda lamndoo, adi waawa sawroo, adi heba heedee. Been won fulbe.

Pullo yo jom needi, jom munyal, jom beernde, kuloowo semteende, njamiroovo moy'ere. Fay pullo woofaa, yo yarloto. Ko ned'd'o waawi laataade fu, so walaa needi, walaa munyal, walaa beernde, hulataa semteende, waawaa yarlaade so toonyaama, joomum, pulaakum na ñakki.

Ndewtere nde, yo dewtere fillaaji fulbe, e haalaaji mußboy.

Gorko mawd'o e goroo biyum

Wad'iino e jamaanuuji, gorko gom wonnoo, de yo cuuso sanne. O wi'i o hulataa, o hirataa, o myaamataa kanko tan. Gorko god'd'o du wonnoo d'oon, na jogii suka surbaajo mo hanom e wodde walaa.

Suka surbaajo o, wari yonii banjeede. Lettugal e gorgal fu, yimbe yo yuuran na ngarana o. Baabiiko salii hokkataa o fay gooto so wanaa gorko mbi'aad'o hirataa, hulataa, nyaamataa kam tan.

Gorko mbi'aad'o hulataa, hirataa, nyaamataa kam tan o yo suka jokolle. Jaadiraabe makko mbi'i o yamowa suka debbo ko o beban. O salii o yamoytaa. Jaadiraabe makko njamiri o saabu Alla. Heddii o yehi o yamowi suka debbo. Nyannde o yamoynoo o hokkora.

Suka gorko wartidi suka debbo wurom. Tawi baaba suka debbo wi'iino suka debbo terma faamude salle ko suka gorko o, wi'aa hulataa, hirataa, nyaamataa kam tan d'um yo ngoonga. Suka debbo du yedday bammum. O wi'i o faaman so Alla jabii.

Suka debbo wari fu'd'i ndefu. So defii rottii, wi'a gorum nyaama. Gorko wi'a ned'd'o maani en noddee ngara be kawrita be nyaama. Suka debbo wari seed'a defata, de artoo adunaaru rott. Wi'a o nyaama. O wi'a ned'd'o maani noddee wara. So suka gorko hebay mo hawta, pummaarim nyAlla d'oon, so hiraande du, nde hiira d'oon de nde waala d'oon. Worndi noo faa o tawi suka gorko mayan rafo so hebay mo hawti.

Suka debbo yehi wuro bammum, itti fillii. O wi'i: "Baaba, ko nanunod'aa fenaaki. Goram nyaamataa kam tan." Baabiiko wi'i ndelle o ndaarana d'um salle ko wi'aa o hirataa d'um yo ngoonga. Suka debbo wi'i so Alla jabii ni faaman ko woni. Dum ummi d'um ruud'i suudu gorum.

So rewii faa naange saami, suka debbo deffii rottii, faa hiirtoke, ni dilla. O wartataa so wanaa boyal dontooje. So rewii faa na o warta, d'o ned'd'o woni fu na nana, na o jogorii: "Kuni njoppee kam jon kaa mi yaha mi fukkowoo. Illa hiiri anen ngondunoo. So hey'ay on faa hannde ni wanaa ko joonin d'um heyata on. Ko ngad'oton dey, on celan kam heba mi yaha mi fukkowoo, mi foofira e yonki am." Do

goriiko woni ley suudum d'um, na nanana o. Duum fu had'ay, o fuki na o dey'yinii; o wi'ataa fay gootum.

Suka debbo yottoo; naata nder suudu. Fonndita dad'd'aarem de fukkoo. Gorko had'ataa, haalataa; y'amataa, wattitataako e no wordunoo.

Worndinoon faa jemaaaji njuuti. Huunde fu ko gorko men wi'ata deekum walaa. No o worndunoo e muud'um keeja nih, noon o heddorii e muud'um.

Suka debbo yehi wuro bammum, itti fillii. O wi'i: "Suka gorko o, hirataa. Walaa fu no mi toonyoraaki o, de o hiray kam." Baabiiko wi'i ndelle o ndaarana d'um salle ko wi'aa o hulataa d'um yo ngoonga. Suka debbo wi'i so Alla jabii ni faaman ko woni. Dum ummii d'um ruud'ii suudu gorum.

Faro wuroo suka gorko o, weendu na toon. Ned'd'o fu njottiid'o ndu, maa hawrii e hoore konu, maa konu tawii d'um d'oon. Tilay na yi'u konu. Sukka debbo fukkii, acci faa jemma jenngi, pooli nood'i e led'd'e, so wanaa gujjo maa gusuuru, maa geddo Alla, njahoowo wakkati ndeen, walaa. Goriiko e hoorem yo d'aani wakkati ndeen.

Suka debbo wurtii yaasi. Darii faa booyi seed'a. Ruud'ii warti fukkii. Adi junngom fawi dow gorum. Goriiko d'enyyii yami. O wi'i koree jam, ned'd'o maanii! Deekiiko jaabii. O wi'i: "Walaa basi. Yo weendu inna maaniiru miilotoo-mi. Mi nanii toon jom ngorgu en du kawrata, toon konuuji du kawrata. Toon min du kaajaa mi lonnoyde jaango de mi anndaa salle a d'ootan kam." Suka gorko moosi de yami o salle d'uum ni had'i o d'oyd'i. Suka debbo wi'i d'uum had'i d'um d'oyd'i. O wi'i ndelle ta d'uum had'e d'oyd'i. Daana!

Suka debbo yeeyii fukkii. Gorko d'aantii. Suka debbo yeeyii findini o. O wi'i noy mbi'ud'aa. Suka gorko jaabii wi'i: "Duum kaa hoyii ma ko koyd'ol bumd'o. Nde yi'aa fu yo d'aani. So jam finii jaango ni mi d'ootirte lonnowaa kaddule maa." Suka debbo watti wi'i: "Mi yid'aanaa so na a d'oota kam lonnooru jaango, ta kooy'aa jogola." Goriyo o wi'i d'uum du hoyii deekum. Fay jogola won mi hooyataa so weetii.

Jam fini weeti. Naange fuɗii faa henndu jaayii. Suka gorko wi'i deekum hebinoo heba be njaha lonngol. Suka debbo botti kaddule faa heewi ronndini kord'om. Kanko du o wad'ii puccu makko. Naa na be njaha. Kord'o debbo na ardii, genndiiko na jokkii, kanko na o rewti. Huunde fu o aday. Fay meselal walaa e jiiba makko. Be ndewnoo faa be ndoomi weendu, suka gorko turii adi binndere dow nullaangal deekum. Be taabii; na be njaha faa be njottowi weendu.

Weendu yottaama. Kord'o dad'd'i dad'd'o, fuɗ'i lonno. Joomum sorowi kooli pewki; dad'd'i wudere lobbere, jood'ii forti koyd'em. Goriiko yottii fukkii; adi hoorem deki e koyd'e deekum. Debbo na moyta hoore gorum.

Be maatay ni konu fiili be. Suka gorko harbitii darii; looti binnderem. Tawi hooreejo konu doomii o. O faɗ'i d'um binndere tiinde. Ngaandi hoorem doy'yitii. O turii o adi puccum e jogolaajim. O tappi konu faa d'aati. O teeti jawdi, o teeti maccube o henni gere gooto. Ba booyan ni konu d'id'abo fiilni o. O taggi konu nguun. O adi jawdim o hawrondini e jawdi aranndeeri. O wad'i maccube heebe kawriti e arandeebe.

Heddii suka gorko men ruud'ii d'o deekum. O tawi d'um na jood'ii to o yoppunoo d'um. O fukkii dow dad'd'om na o wawlili koyd'em. Ni na be ngaajoo. Fadde mabbe e faamude, tawi konu tatabu fii hawrii. Be naatondiri. O taggi konu o hawrondini.

Kiikiid'e warnoo, kord'o debbo liilti lonnom ronndii. Suka gorko ardini maccubem e jawdi ndi walanaa re're. Deekiiko na filgii e puccu. Rewnoo faa be ndoomi wuro mabbe ni suka gorko wad'i jawdi fecca pecce tati de wi'i: "Fecco wooto ngo, kaananke wuro jey, fecco d'id'abo ngo bammaa jey. Fecco hendiingo ngo, anen njey."

Ndelle jooni kaa esiraabe suka gorko annditii koo o hirataa, o nyaamataa kanko tan, o hulataa. Esiiko gorko noddi o lamndii ko saabii de o hulataa, o hirataa, o nyaamataa kanko tan.

Suka gorko wi'i yi'ii, njannde gom kam e gid'om njehi njiilowii na tewta jawdi. Be njiili faa booyi, be kebay fay gootum. Ndelle be ummanii wuro. Be ndoomunoo, mono fu faltorii baadem. O yottii o tawi nyaamdu walaa. O nokki gawri seed'a o fad'd'i e hunnduko makko. Wakkatim o haccii jaadiiko na wara. O tubti gawri ndi o fad'd'i. O heddi o jood'ii. Jaadiiko du jood'ii. Be tawdaa d'oon faa hiraande hiirtaa.

Lebbi na njaha na ngarta. I be ngondi faa hitaande fiilii warti. Gawri ndi o tubtunoo ndi fud'i faa mawni. Ndi rimi, ndi benndi, ndi tay'aa, ndi sokkaa, ndi wad'aa cobbal, ndi diibaa faa tilii heba njaroobe njara. Wakkati ndeen pay, jaadiiko o, yottii. Heddii be kawriti be njari. O wi'i kanko, d'uum wad'i de o nyaamataa kanko tan. Baka d'uum, fay muyudaa nyaamude aan tan so Alla jabay ni wadataa.

Esiiko watti y'ami o, ko saabii de o hirataa. Suka gorko wi'i, won nyalaande good'om, tawdanooma yimbe capand'e jeenayo nder ladde. Ndelle be yimbe hemnde be tawaa. Wari be kebi debbo gooto. So rewii faa hiirii, sukaabe worbe hemnde be fu, kawran dow suka debbo gooto o.

Won nde weeti, sukaabe men worbe njehi njiilowii. Be kebi suka debbo be ngartidi. So hiirii, capand'e njoyo be, kawra dow debbo arano o; capand'e njoyo heddiibe be du, kawra dow debbo

keso o. Nih faa waali bald'e. Nyannde gom sukaabe men worbe ndilli heba njiilowoo dagu no e bada nih. Debbo arano o, nanngi debbo keso o hirsi.

Sukaabe worbe ngarti tawi suka debbo hirsamaa. Be noddi nawlum be y'ami. Kam du jaabii wi'i: "On miilaakinaa min tan mi waawataa on; d'uum de ngaddand'on kam nawliyo; d'uum de min du mbaru-mi o." Suka gorko yoppi wi'i esum: "Anon du ndaaree, debbo gooto mo worbe hemnde kawrata dow muud'um, debbo god'o waddee heba timma d'um d'id'o, fu ko buytani d'um donngal, de d'um nannga debbo oon d'um wara. Anndi kaa worbe keyataa debbo! d'uum saabii de mi hirataa debbo."

Nde suka gorko haalunoo yottini fu, esum y'ami d'um, ko saabii de d'um hulataa. Suka gorko wi'i: "A yamii kam ko paamataa. Won nyalaande finunoo, ummii-mi naatum ladde tayte mi heban ko mi wartida. Alla e bawd'em, konu hippitii nanngi kam hawrondini e nanngaabe wobbe faa hannde. Nanngaabe be fu ngeyy'iraad'id'o. Nde hiiri fu, ngeyy'aabe d'id'o ittetee mbarowee. Illa na boy nyonoo ni faa wara sii. Boy mbaraama hoo!

Nyalaad'e na njaha na ngarta. Mo ngeyy'idaa-mi o, na jogorii min ndogga. Na mi wi'a d'um mi yid'aa doggude saboo mi woowaa doggude. Warowi heddi yimbe d'id'o ko mbaree de min mbaree. Mo ngeyy'idaami wi'i mi hula Alla, mi ndaara Alla, de mi acca min ndogga ta min maaya mayde bolde. Mbi'u-mi o, ikkana kam mayde mayde bolde e joodaade nyannde gom mi miccitoo koo won nde ndogguno-mi mayde. Suka gorko mo ngeyy'idaa-mi yamiri kam saabu Alla, mi acca min ndogga. Heddi o jaaltii kam. Min coosii, min ummii.

Naa na min njaha. Min bantida koyd'e amin ngeyy'aad'e; min mballindina d'e, min ngatta min yebtida keddiid'e. Nih faa d'o rawaandu ladde wuudi e amin. Ndu nyaami jaado am faa timmi, na mi ndaara. Ndu nyaamduu fu, ndu adi hunnduko mayru ndu moyti dow yeeso am de ndu taabii. Heddi ummi-mi. Geyyelle na keddi e koynal am. Na mi yaha, geyyelle na ndaaso na ndaasodoo jiire koynal jaado am. Ni na mi yaha, faa ngaroy-mi naatum nder

cukkorgal led'e. Fadde am e faamude fu mi yolkiteke e bunndu: noppo am na iida fii-faa, faa d'o mboffbowii-mi.

Ko mboffbowii-mi d'um, bantum gite am ndaarum dow. Na mi yi'a hunnduko bunndu ba hoodere. Ba neeban ni paamum sonnyo. Jaka mboddi mooltanaandi Alla daasotoo heba yalta. Heddii ndekii-mi dow kunkuru mayri. Ndi daasodii kam faa d'o min njalti e bunndu. Min naati e cukkorgal led'e. Mbolla men rewi nano, min du ummanii-mi nyaamo. Na mi yaha. Na mi yaha faa ngaroy-mi tukkum maayo manngo; naatum nder maayo. Na mi yaha. Na mi yaha faa maayo waddi kam daande. Do pud'um yinaade d'o, god'um nanngi koynal am keddodii-ngal e geyyere nde. Fadde am faamude, tawi mi hootowi njed'a birdi leydi. Hakkillo am warowi warti. Tawi geyyere nde ittoke. Ummii-mi, mi anndaa fu d'o njahan-mi. Jaka yo nder wuro am ngonum. Ndelle kaddi fu so ned'd'o yonkim timmay, ko waawi warde d'um walaa. Duum wadi de mi hulataa." Heddii esiiko wi'i nanii faamii.

Bureyma Jallo

Faatuma e Hamma laamu e Hamma jawdi e Hamma talka

Wad'iino e jamaamuji, suka gorko wonnoo. O talkaajo. Walaa fu ko o jogii. Huunde fu jaay'antaako o, so wanaa futuro. Futuro le na jaay'anoo mono fu. Na o jogii inniiko e baabiiko. Tuugol du o jogii na o nanngira boje, kanfure, billi, lewli...Tuugol ngol, o jogorii wuro makko.

Suka gorko men na jogii jurkel du. Jaadiraabe makko du yo d'id'o; kanko timmii tato. Na ngara d'o makko na be kettinoo jurkel. Sukaabe worbe tato be ngordinoo faa nyannde gom, dey kaananke, na woni wuro wonngo faami haalaare mabbe. Dey kaananke o, Faatuma wi'etee.

Nde jemma hiiri fu, kaananke wi'a:"Faatuma! waala fu ko njid'um so wanaa tawdude ma gorko heba mi wad'a ngorgu am ngu yi'ee." Faatuma jaabii o, wi'i ta o haala dagu d'i haalaaji saboo wanaa d'i haalaaji mawd'o. Kaananke wi'i kam kaa walaa fu ko nyaagotoo so wanaa tawda Faatuma gorko.

Nyannde gom, Faatuma kaananke umti, ronki d'aanaade. O ummii o wi'i maccud'o makko yaha saare maaniire nde, tawan toon Hamma laamu, tawan toon Hamma jawdi, tawan toon Hamma talka. Kanko Faatuma kaananke na o yid'i jenngo mabbe. Illa booyay maccud'o men yottinowi Hamma jawdi e Hamma laamu nilaangal.

Hamma laamu e Hamma jawdi ndaasii njottii d'o Hamma talka. Be mbi'i: "Ned'o maani, Faatuma kaananke nili e men. Ko min kaalante, so jam finii jaango yo min nootoytoobe." Hamma talka wi'i jam findin en. Hamma laamu e Hamma jawdi njeeyi kooti.

Hamma talka miili wi'i: "Mi walaa puccu, mi walaa saaya lobba, mi walaa pad'e lobbe, mi walaa jogola lobbo. Buri noon bonde du, yo mi talka. Noy ngad'am-mi." Ni o food'i balinngo. Dem-mawd'o makko warti. O itti o fillanii d'um. Inniiko wi'i o munya baabiiko warta de o fillanoo d'um. Ni baabiiko warti. O jood'ii na o balinii. O salii nyaamude. Baabiiko yami ko saabii. Suka gorko murii. Baabiiko wi'i:"Haalanam ko hewtii ma faa had'i ma nyaamude."

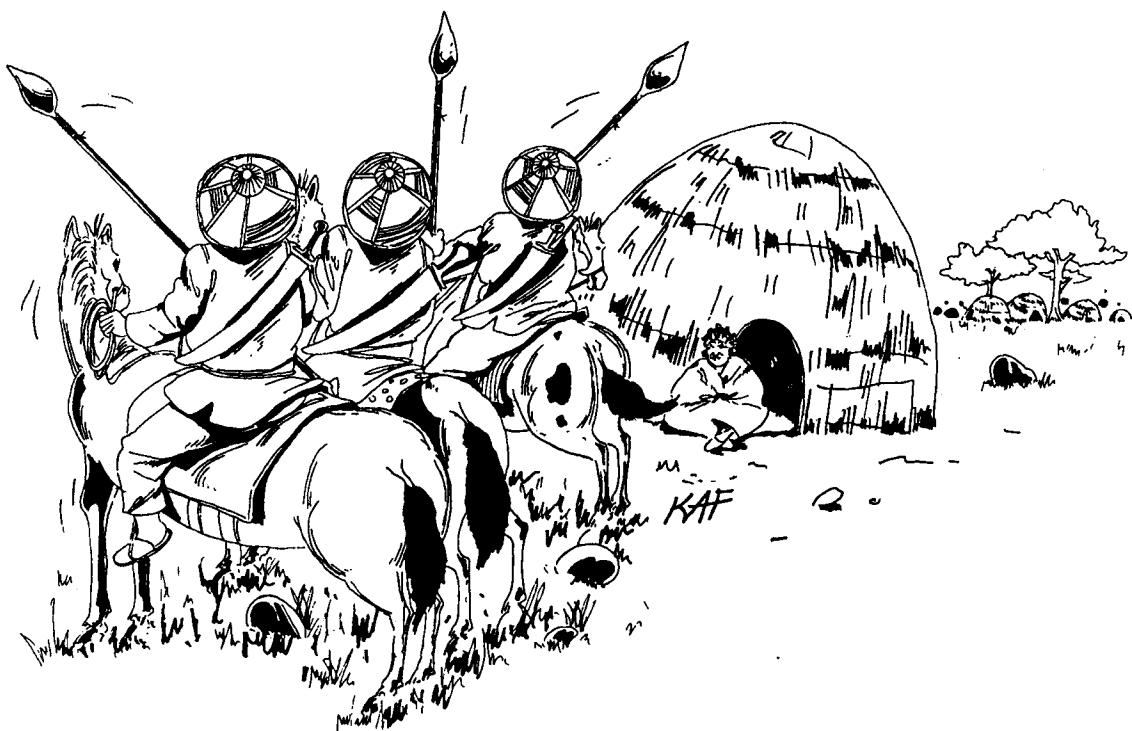
Suka gorko itti fillii. O wi'i Faatuma kaananke nilani o, kanko e Hamma jawdi, e Hamma laamu. Did'o be ngarii kaalanii o koo so jam finii ni yo ndawan. Kanko le huunde fu ko o jogii walaa. O wallaa fac'o lobbo, o walaa kabitird'i lobbi. Baabiiko laa'ini de wi'i o yaha o ndaarowa hakkunde lekki maaniihi e maaniihi, gad'a barkileehi to; o ada jammbere o yaada o iirta nokku oon de o ndaara faa wood'a, ko won ko woni toon.

Suka gorko adi jammbere, iirtowi d'o bammum wi'i d'oon; o tawi fotiire kanje ko baabiyo o resunoo illa e jamaanuuji,. O uuti kanje oon. Illa booyay o hebi puccu, o hebi kaddulle, o habi kabitirdi. O munyi faa weeti, naange fud'i; henndu jaay'i. O wadii bareyal. O nanngi laawol. Na o yaha. Na o yaha faa nyawli, naange doomi hakkunde. Wari na o haccoo jaadiraabe makko na njaha.

Hamma laamu e Hamma jawdi, illa subakaaje ndawi. Na be mu'd'ii laawol. Gooto mabbe boylitii ndaari gad'a de wi'i: "Dume warta caggal men! Yo duluuru naa yo nyiiwa bolonngum foti nih ? Alla tan anndi ko d'um woni." Ni Hamma talka na wara. Ni na wara faa be ngari be taanyori koo yo bi-aadama warata. Hamma talka doomi be. O garbintini bareyal, o yottii o rufi yeeso mabbe. Sollaare uddi be. Hamma talka wi'i Hamma laamu e Hamma jawdi koo kam du warii. Be tato fu be ndaasii faa be njottii wuro d'o Faatuma kaananke woni d'o. Be njippanowii deel-neyyel.

Deel-neyyel jooti sukaabe worbe de yamtinii: "Min njippanid'on!" Be mbi'i: " Ngoonga." Hamma talka soorti loocol kanje hokki deel-neyyel. O wi'i d'um huunde fu ko be kaajaa walaa so wanaa be keba be nji'a Faatuma Kaananke. Deel- neyyel haami loocol kanje loowi de wi'i ko be haajaa koyii be.

Debbo mawd'o food'ii faa yottii Faatuma kaananke. O noddi Faatuma. Faatuma nooti. O haalani d'um koo hebii werbe. Faatuma kaananke wi'i similla werbe. O soodi goorooje hemnde o hokki deel-neyyel. O wi'i: "Dum yo koccu Hamma laamu, Hamma jawdi e Hamma talka." Deel-neyyel hokkitowi werbem koccu mu'bboy. Be tato fu be noddondiri. Be mbi'i kanaa danya njaad'o hiirdowi e Faatuma. Gooto mabbe miccintini ko yo Hamma laamu haani artaade yaha, kam won bii-laamu. Hamma laamu wi'i jabii, kam yahata.

Kaananke wuro, oon won goroo Faatuma. Nde weeti fu, goroo Faatuma yo dawan faa reedu jemma de warta. So na o warta, illa caggal saare puccu makko hijata. So wanaa kol hewta hakkunde saare de kol yeey'oo kol hija. Ndeen le so wanaa kol hewti dambugal baade kaananke de kol hija. Nde puccu kol hiji fu, mooy'u takkunoongu e cuud'i yo takkitoto saama; no gorko o foti hulbinoraade.

Hamma laamu yehi. Yottinoo wuro kaananke fu salmini. Faatuma kaananke wi'i bii similla makko. O wara o hewta. Hamma laamu hewti. Faatuma wad'i goorooje hemnde njoy'y'inaa hakkunde mabbe. Na be yakka gooro na be ngajoo. Illa jon faa reedu jemma wari. Be maati puccu kaananke feekii caggal saare. O wi'i Hamma laamu, goram na wara. Hamma laamu wi'i ayyo. Faa kaananke wari hakkunde sare. Puccum watti feekii. Faa o wari gad'a damal. Kol watti kol feekii. Ndeen noon kulol yeenyi Hamma Laamu. O wi'i Faatuma Kaananke, noy ngad'antaa kam. Faatuma wi'i no ngad'anani mi ma dey, waddu kaddule maa d'e, ngaddaa kaafaahi maa ki, ngaddaa mellol maa ngol, ngaddaa pad'e maa d'e, de bottaa ndoondi mburtodod'aa, kawra jom wuro ngo, njaha ndufowaa. Kaananke wi'an a maccud'om. Hamma Laamu yedday Faatuma kaananke. O adi

gollirde. O botti ndoondi; o hawri kananke o yehi, o rufowi. Kaananke naati suudum, deyyinii.

Jemma d'id'abo wari. Hamma jawdi wi'i kam yahata jenngo Faatuma. O yehi. Be njood'ii na ße ngaajoo faa jejereje pooli ñood'i e led'd'e, reedu jemma sunpalew, so wanaa gujjo, maa gusuuru, maa ged'd'o Alla njahoowo wakkati oon walaa. Be maati puccu kaananke feekii caggal saare. Faatuma kaananke wi'i amiiru na wara. Hamma jawdi wi'i ayyo. Faa kaananke wari hakkunde saare. Puccum watti feekii. Faa amiiru hewti dow damal baadem. Kol watti kol feekii. Ndeen noon Hamma jawdi huli. O yami ko Faatuma kaananke waawi wad'ande o. Faatuma kaananke wi'i no ngadanan-mi ma dey, waddu kaddule maa d'e, ngaddaa kabitird'e maa d'e, ngaddaa mellol maa ngol, ngaddaa pad'e maa d'e, de ummod'aa adaa gollirde bottaa ndoondi njahaa ndufowaa. Hamma jawdi yedday Faatuma. O kaasii gollirde, o botti ndoondi, o hawri e kaananke, o yehi o rufowi de o heddi o hooti suudu beero makko.

Jemma tatabo, wi'aa Hamma talka yaata. Hamma talka wi'i yedday yeddataa. O food'ii faa e galle kaananke. O yottii o salmini. Faatuma kaananke wi'i biisimilla makko. O wara o hewta. Hamma talka hewti. Faatuma wad'i goorooje hemnde njoy'yaniaa. Na ße njewta, na ße yaka gooro, na ße kaala ka Alla hillaka ka.

Puccu kaananke feekii faa caggal saare. Faatuma kaananke haalani Hamma talka koo gorum na wara. Hamma talka wi'i similla gora. Puccu kaananke wari hakkunde saare. Kol feekii gasi. Faatuma kaananke wi'i goram na wara. Hamma talka wi'i similla gora. A yawd'i na ? Wanaa o tawan kam gah! Puccu kaananke wari hewti damal galle. Kol feekii dagu no e bada nih. Faatuma kaananke wi'i kaananke yottoke. Hamma talka wi'i similla gora. O hewta. O tawan kam e suudu makko d'o.

Kaananke yottii jippii. Maccud'o nanngi puccum habbi. O waro o wellii. O salmini. Hamma talka nooti. Kaananke wi'i moy wondi e innam ley suudu Faatuma. O wi'i min wondi e inna maa ley suudu Faatuma. Biisimilla! War naatu.

Kaananke naati ley suudu. Kam e suka gorko kawri. Hamma talka tappi kaananke faa tiggi. O daasi d'um faa e juggal puccu makko. O yoppi kaananke d'oon, wuuraa maayay de o yeey'ii suudu Faatuma.

Weeti. Naange fud'i, henndu jaay'i, kakkillo kaananke warti. Bajjal ummii hooti bembeere laamu. O wi'i Faatuma yehee waddowee kam e god'd'o na nder suudu. Maccube njehi. Hamma talka wi'i yonay ko wuytoo suudu saboo Faatuma finay. Kanaa Faatuma fina de be njalta. Maccube piili baade faa hibbi. Fay gooto e mabbe suusaa naatude.

Faatuma kaananke warowi fini. Hamma talka hooy'i ko Hamma jawdi e ko Hamma laamu yoppunoo nder suudu Faatuma fu. Faatuma adi gudem d'id'i. O taadii nde, o soomii nde.

Nde be kebininoo heba be njalta nde, yimbe fu kambe ndaarata. Fay gooto waawaa anndude moy buri wodde e mabbe. Hamma talka buri wodde naa Faatuma kaananke buri wodde. Ned'd'o fu anndaa moy ndaarta. Be njalti.

Hamma talka yeeyoke suudu deel-neyyel. O tawti Hamma laamu e Hamma jawdi. Be nyallidi toon faa naange saami. Heddii be mbaali. Weetunoo ni be mbi'i be ndawan. Be mbayni deel-neyyel. Be njooti d'um faa jootiiru timmii de be adi laawol.

Hamma Laamu, Hamma jawdi e Hamma talka ndunnyi. Be njottii hakkunndeji. Hamma laamu wi'i ndaaree gah. Be ndarii. Hamma laamu garbintini puccu faa uddowii be. O yeey'ii o warti. O yottii, o jaay'ii yeeso mabbe. O wi'i kanko, yo hiro Faatuma kaananke o yawnoo. So ned'd'o yehii hiro Faatuma kaananke, no o wad'i nih wad'ata. Hamma jawdi jali. Ni be taabii.

Hamma jawdi foortini puccum muud'um, yehi faa uddowii be. O yeeyowii o warti. O jaay'ii yeeso mabbe. O wi'i so ned'd'o yehii jenngo Faatuma kaananke, so na warta, nih wad'ata. Hamma talka heetii jaleed'e. Ni be taabii.

Hamma talka ummini bareyal faa uddowii be. O yeey'inoo na o warta fu, colla bareyal uddi ladde. O yottii o buyii be, ba duluuru anta be. O sawti kaafaahi Hamma laamu e kaafaahi Hamma jawdi, o

watti o sawti kaddule, melli e pad'e Hamma laamu e Hamma jawdi.
O fad'd'i mono fu ko jey de o wi'i, kanko, so o yehii jenngo Faatuma,
yo gineeji sukkaabe jokolbe o wartata o hokkita boy.

Bureyma Jallo

Oolal e jokolbe cuusube

Arande kenam e binngu baabaare na keewunoo sanne.

Nyannde gom suka debbo yehi moorgol. Hakkunde d'o o moorotoo e dood'o o yuuri yo nyalla hiarawol. Laawol ngol du na nyaad'i saboo rawaandu innditirteendu woni e maggol; ndu inndee ndu anndee. Oolal ndu noddirtirtee.

Suka debbo moorinoo hewnii ni wi'aa waala saboo jenngii wood'i Oolal na woni e laawol. Bibbe baaba mbi'i d'uum nanataake. Jokolbe d'id'o ummii. Be mbi'i kambari oolal na woni e laawol de ned'd'o maani wara morgol de kulol had'a d'um honde! Duum nanataake.

Sukaabe men worbe ummodii. Nono fu adi labim e kaafaahim. Suka debbo rewi be. Do wanaa d'o, d'o wanaa d'o faa be njottii hakunde ladde. Sukaabe worbe na burondira manti. Illa be adi laawol yo manti be burondirta. Mono e mabbe fu na wi'a: "Allaahu akbaru! Oolal wurtoo hannde ko na wurtano bone. Mi wafa d'um nih de mi wattu mi wafa d'um nih." Ni mono fu na soppa bolum, ni na tippoo labbom e leydi.

Suka debbo na jokkii sukaabe worbe na mayri gootal. Ni na njemoo: "Alla dannu en sarli Oolal. Alla reenu en." Walaa fu ko suka debbo yoppidaa so wanaa du'aa'u. Ni bee to du na mantoo. Na njogorii Oolal faloke boy ni faaman ko worbe wanaa gootum.

Alla resi en reeni en faa be kewti d'o Oolal woowi taweede. Rawaandu ladde le so aan artii yi'i d'um de yi'ay ma a tawan reedum na daasoo e leydi. So rewii faa gite mon timmii nay, a hunoto mbi'aa ndu taganaaka reedu.

Ngoonga! suka debbo o, artii yi'i Oolal; reedu na daasoo. Kulol yeenyi o. Na o jogorii: "Alla suuru en, Alla dannu en sarli Oolal." Jokolbe mbi'i Alla suura en e d'ume? O heddii na o wi'a Alla suuru en, laam d'o suuru en. Ni na o du'oo. Ni jokolle gooto wi'i: "Hulu Alla de celdaa en e kulol maa ngol. Alla suura en e d'ume?" Suka debbo wi'i wanaa nani Oolal yeeso men na!

Ngoonga, nani Oolal. Tawi Oolal du yi'ii ße. Ummii darii de haafii ba taganaaka reedu e bada. Suka gorko gooto du mantotonoo ko na yi'a ndu na taya daande mayru. Kam yoppi wi'i: "Nduu pay won Oolal. Kayru jaati!" Na ße d'akkitoo koynal koynal.

Jokolle gooto yoppi halbi. Na diwna carcar. Ni Oolal na geeloo d'um. Dagu illa naane fu o haaja bantude labbo makko o tippo Oolal. Junngo na diwna. Wari o waawi o banti labbo. Oolal foodii d'akkii o seed'a e nullaangal makko. O tawunoo koo Oolal d'akkoke o fu na o jogorii: "Yuwam mi ñate. Aan kaa yuwam nih. Wallay a yuwii kam mi ñatete. Yuwam ndaaraa." Ni na o rayta. Warowi o huubi, o wi'i jokolle d'id'abo o, hula Alla de wara walla o.

Tawi jokolle d'id'abo o, na buri o kulol. Kam daande suka debbo d'ootiraad'o oon, yehi nanngowi de na jogorii." Inna, hettina ko baaba wi'ata; koo yuwam heba mi ñate. Inna, ndaar o woofirta Koo Oolal yuwa o heba o ñata d'um." Oo to, du na heddi na jogorii yuwam heba mi ñate. Labbom na di'una, nyiiy'em na cehondira.

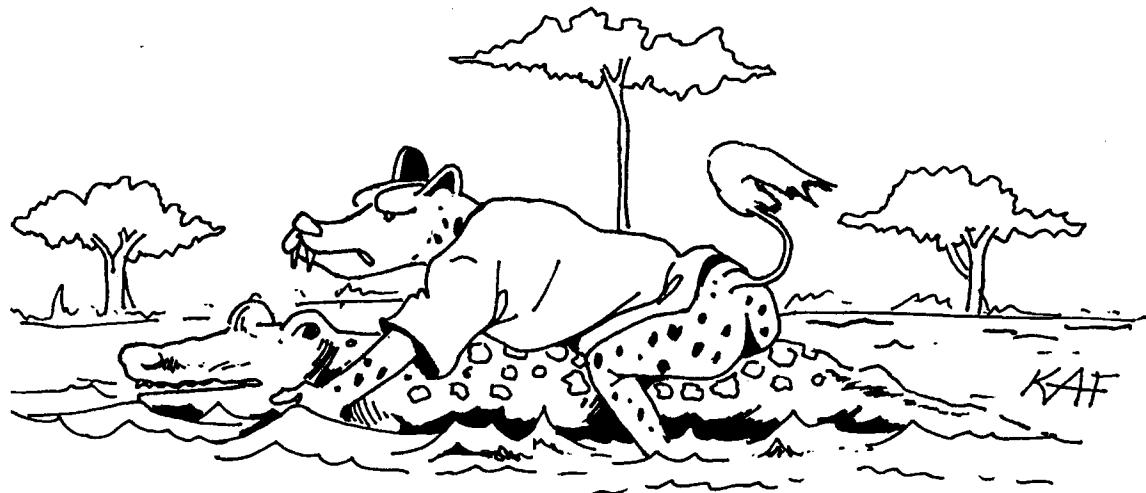
Oolal taabii ba wanaa kam. Yoppidi ße kulol. Suka debbo o, du na jogorii suka jokolle gooto o, hula Alla de yoppana ð'um daandem ta wara ð'um. O wi'i: "Yoppu daande am nonni ko a warii kam." Ndeen noon jokolle o, sakitii yoppi o. Heddii semteende hadi ße hootude. Be peri faa hannde ße ngartay.

Alahaji Haamiidu Ciise

Fowru e Noora

Wadiiino e jamaanuuji, Fowru dilli heba filowoo ko nyaama. Ndu filii faa booyi ndu hebay. Wari ndu somi filagol. Ndu yottii nder lekki ndu darii. Ndu wi'i Alla wara ndu. Fowru wi'unoo Alla wara d'um fu, ley yungal yuuri faa dow lekki saami e mayru. Ni ndu hawtii ndu heedowi to, de ndu wi'i: "Dum ni yaa mbaawud'aa. Wanaa hokkude ned'd'o ko nyaama sakko. Warde d'um kaa na a waawi. Mbaraa d'um illa booyay."

Fowru men dilli d'oon. I ndu yaha. I ndu yaha faa ndu yottii feto manngo Alla buri mawnude. Ndu hawi ndiyam tan ndu jood'ii. Yimbe du tawaa d'oon na mbata. Fowru men nani wi'aa araaji mbaati foonde na mbaali. Ndu darii ndu miilii. Noy ndu watta de ndu hewtowa foonde. Ndu yi'i noora na yinoo. Ndu noddi d'um.

Noora men warnoo fu, o wi'i d'um walla o, o feyy'a. Noora yami o salle so feyy'inii o, d'uum minnyantaa d'um baasi. Fowru jaabii wi'i: "Mballaa kam de baasi hewte! Fay gootum hewtataako ma so wanaa du'aa'u lobbu." Ni Noora wi'i Fowru wad'd'oo. Ni Fowru men wad'd'ii. Do wanaa d'o, faa be kewtowi fonngo. Fowru yinodanoo faa hewti fonngo ni jippii de hakkiti ngoraaku noora taabodii. Noora men haasi de wi'i ko miilinoo wad'd'ii. Tawi Fowru kaa wo'd'ooke.

Ba neeban ni Fowru men tukkowi araaji band'i. Ndu nyaami faa ndu haari. Ndu taabii. Ndu warowi ndu hawri bibbe pobbi. Ndu

yamitii noy ni ndu wad'ata ta bïbbe pobbi d'i, njiitowa araaji band'i d'i. Saboo ndu miilataakonaa yeeyitaade nyaamowa ko ndu hedduunoo. Fowru men heddi wi'ii: "Bibbe pobbi, njee yoree toon ko on tawowan araaji band'i na mbaalii." Gad'a bibbe pobbi nananii teewu ni itti gullal. Ni sollaare bantii. Nanaa bibbe pobbi na ndogga. Boy anndaa ko boy penana. Bibbe pobbi na ndogga ni sollaare na beedoo.

Heddi njuuraa wi'i gasii; bada bibbe pobbi d'i njiitowi araaji band'i d'i. Ni sollaare na beedoo. Wari Fowru men yamitii: "Anndi sollaare fewre na waawi fotude nih. Huunde nde, koo tawete ngoonga. Ko mbi'um bibbe pobbi d'i d'um tawete yo ngoonga." Ni njuuraa tuuti ko wonnou e reedum fu, de itti gullal, tokki ndoggoobe.

Heddi bibbe pobbi na ndogga ndarataako. Fowru men siini hewtoto d'i, ta d'i artoo d'um e teewu. Be nyalli na be ndogga. Be nji'ay fu huunde. Fowru warowi miccitii ko ngoonga fu yo fenanno bibbe pobbi. Heddi o yeeyitii to o tawunoo araaji na mbaati to. Toon du o tawi god'o lutpii o, nyaamidii araaji.

Fowru men wari hooti. Adi nguru ngoraaku noora tafi tubal. Nde weeti fu yo o tappan ngal. O tappa de o yima:

*Nguru ngu, wanaa nguru nagge
Nguru ngu, wanaa nguru mbaala
Nguru ngu, wanaa nguru mbe'eewa
Nguru ngu, yo nguru war njeggiten tan duu.*

Koreeji na yamitoo ko baaba wi'ata nguru njeggiten tan duu. Weetii fu, yo o tappan tubal makko. O wi'a ngard'o yamani o fu, wi'ee o maayii.

Alla resi en reeni en, Noora du warowi yi'i Bojel. Itti fillanii Bojel ko fowru wad'i d'um. O wi'i Bojel walla o, o itta beernde. Bojel wi'i d'uum walaa baasi. Noora nyiba buguuji d'id'i. Buguuru famardu e buguuru mawndu. Noora men nyibi d'i.

Alla resi en reeni en; Bojel segilii faa wood'i yehi wuro fowru. Yottinoo ni nyallini jam. Wi'i ned'o am o, walaa d'oon. Wi'aa njuuraa

maayilawi. O wi'i walaa ko o waawi wiide gadi saboo dukkuru kaa waawaa burde nih. Binngel njuuro yaakel ngel jaabii wi'i koree jam. O jaabii o wi'i: "Dukkuru kaa waawaa burde nih. Wanaa araaji nay mbaati faa hunnduko weendu to! Min le mi ronku fu no ngad'an-mi e majji. Mi sikkino so mi tawinoo njuuro ni min njahanno min mballondira. Jooni le walaa ko mbaawum wiide." Ni njuura nootii.

- Do ngonum. Do ngonum.
- Ndelle be anndanaa ma noon?
- Be anndi. Be meereebe munaafikiibe.

Ni Fowru men wari kam e Bojel njootondiri. Ni Bojel itti fillii. O wi'i so ngoonga ni won ko wad'i hunnduko weendu to. Araaji nay mbaati toon. O anndaa fu noy o watta de njuura faama. Koynal makko du yo naawan. Nani na o fiili d'um tekke. Fowru wi'i gasii gad'a a warii a haalanii kam. Jooni kaa a wad'd'oto kam heba keben njottilawo d'en. Bojel wi'i: "Mi wad'd'e!" O wi'i wattu kirke de ngattaa lagamal heba njehen. Bojel wattu njuuro kirke de wattu d'um lagamal. Fowru wi'i wad'd'a noon. Ni Bojel wad'd'ii. Njuura rappitii. Nanaa na be njahana araaji nay mband'i na mbaalii tiinde weendu.

Tawi buguubi d'i, nyibanooma. Bojel haalani njuuraa koo araaji tati d'i e buguuru mawndu to cuud'aa ta kujje ladde nji'a boy sakkoo nyaaman. Araawa heddiinga nga, ley buguuru famardu to wattaa. O wi'i kanko du d'uum o waawi o wad'i fadde makko e warde d'o njuraa. Njuuraa jaabii o wi'i: "Dum wad'i de na mi yi'd'i ma Bojel. A woodu hakkillo sanne. Wallay a tinnoke." Ni Bojel na dekii dow njuura. Koynal na fiilaa tekke jaka naawataa. Ni njuuraa na dogga. Nih faa be paanii daande weendu.

Bojel e njuuraa paaninoo weendu ni ndarii. Njuuraa wi'i ta en mbiita to, saboo toon esiraabe men ngoni. Duum won d'o o gollunoo Noora golle bond'o to. Bojel wi'i wanaa haala. Dume wiitinta ned'd'o d'o esiraabem keedi illa weetay! Buguubi to njaaten njuuro. Bada kuccud'en toon sakko anen njaata wuro esiraabe maa.

Ni be njottii buguubi. Bojel wi'i njuuraa: "Araaji tati d'i, ley buguuru mawndu ndu ngoni. Araawa ngoota nga, ley buguuru togooryu ndu woni. Toy artortod'en?" Fowru men moosi de wi'i:

"Wad'i ko janninii! A anndi kaa to tati to artortod'en. Ngollen ko ngolleten. Kutten d'i faa wood'a. Noy ni watta de pud'siren d'o ngoota nga? En njaha buguuru mawndu to."

Tawi Noora men du, buguuru mawndu to woni. Be njottii Bojel wi'i o o uddita heba be naata be pud'a golle mabbe. Njuuraa omni buguuru. Tan Noora men wad'i d'um kap de yami: "A yidaanaa mi suge naa mi lage." Sugaade won wurwude reedu faa bibbe reedu nduun ceekoo. Lagaade won d'ed'dude njuuraa faa d'um waata. Njuuraa wi'i ikkana d'um wurweede.

Noora tefi leggal ngal noppi wurwi reedu njuuraa. Wurtini bibbe reedu ndu fu de botti njaareendi luttini. O tefi kusel teewu togosel o takki e fuudo njuuraa ta njaareendi ndi, jooroo de o wi'i d'um, ummoo dilla ta o jayna d'um noon. Bajjal ummii na rayrayta. Gomngol ga, joodaali to. Tawi Bojel kaa hebii ko hebatam faa dillii.

Fowru men yottii wuro. Sukaabe na ndiira: "Baaba wartii, baaba warti." Ni njuura na rayrayta. Joodalol gootol fu na foti e raande waareteende tonye. Njuuraa turinoo ni tawi cofal yi'i kusel cukkaangel e fuudom. Coffel suppiti kusel. Tan njaareendi na jooro. Ni sukaabe keli kawri: "Ba waddii lamtiiri, ba waddii siiniiri. Ba waddii lamtiiri, ba waddii siiniiri." Be njogorii noon faa d'o Fowru men boßbowii. Heddii waatiri noon.

Alahaji Haamiidu Ciise

Moyyere bi-aadama

Wadiino e jamaanuuji, loohotood'o wonnoo de loohoorum wuuri. Nde fini fu o naatan ladde. Alla e loohooru makko o jogorinoo wuro makko.

Nyannde gom loohotood'o men dilli loohooru. Na yaha. Ni na yaha. O warri o faami wobbe na nodda. O hettinii faa wood'i. O tawi noddaandu ndu yo nder bunndu yuurata. O yehi bunndu toon. O tawi yo waandu, gusuuru, mboddi e bi-aadama mboobi toon. Walaa fu no be ngad'ay de be mbaaway wuytaade. Gad'a loohotood'o o, warri, be keddii be ndookii d'um walla be, be mbuytoo. O yami be salle o wuytinii be, be njaban o moyyere lobbere. Waandu wi'i yoban. Be fu be njaabii be mbi'i be njaban. O lamndii be faa wood'i salle ngoonga fu be njowan moyyere nde. Be fu be mbi'i so Alla jabii be njaban.

Loohotood'o yehi soppowi leggal wari tummbi nder bunndu. Be nayo fu be ndewi be mbuytii. Be njootondiri faa jootiru yottii de mono fu adi laawol mum. Worndi noon faa wad'i duubi.

Nyannde gom bii-loohotood'o dilli loohooru de lallowi. O anndaa lettugol o anndaa gorgal. O yahan na o yayyayta. Wari o d'omdi. O heddi na o yaha faa d'o domka ka, warowi libi o. O daasii o yottii nder d'oogi. Waandu warowi tawi o d'oon. Yi'unoo o, ni annditi.

Waandu yamtinii o: "Wanaa aan tawdanoo e bammaa mballondird'on mbuytind'on min e bunndu, min, gusuuru, mboddi e bii-aadama remmbe gooto?." Suka gorko wi'i wallay yo kanyum. Waandu men ittowi ndiyam wari hokki o, o yari faa o d'omdi de yehi hollowi o feto. O naati o lootii. O londinoo, o tawi waandu waddanii o nareeri faa heewi. O watti nareeri ndiyam, o nyaami de o heddi o yoobii.

Waandu wi'i a walliino kam mi wuytoke e bunndu, mi wi'iino mi yoban moy'ere, d'um wonnoo ko mbaawum yobude fadde. Ni be mbaynondiri.

Suka gorko adi laawol. Wari hawri gusuuru. Be njootondiri. Gusuuru annditi o. Wi'i wanaa aan e bammaa mbuytinnoo kam e bunndu? O wi'i ayoo. Tawi gusuuru na ronndinoo bootooji kanje e cardi ko wujjoynoo nder kibeeje kind'e. O adi bootooji d'i fu o kokki suka gorko. O wi'i yo moy'ere hinnde nde o yobbiri. Heddi be njootondiri. Ni be mbaynondiri.

Suka gorko heddi na yaha. O yehi faa naange saami. O wari o naati nder wuro. O filii d'o o waala. O yottii dammbugal baade god d'o o salmini. Jom baade wuytii. Be annditondiri. Kam, suka gorko e bammum mbuytinnoo e bunndu. Jom baade wi'i o naata. O naati. Be njootondiri faa jootiiru timmi. Dad d'aare dad d'aa. Wawlaare dekaa. Beero fukkii. Hiraande waddaa. Be kiirtii. Be kiirtodinoo ni be pud d'i hiro. Oo haala timmina, oo to ada haala. Haala waddi haala ni beero haalani jom baade ko waandu e gusuuru ngad'ani d'um. O wi'i na o haaja jom baade walla o, o sotta kanje mo gusuuru hokkori o, o, seed'a o wad'a njoobaangu makko. Jom baade wi'i d'uum walaa basi. Jam finii ni hebanan o coodoobe kanje e coodoobe cardi. Jemma jenngunoo ni be mbaynondiri. Mono fu wi'i d'aanoyto.

Jom baade naati ley suudu joodii. Beero makko warowi na hara. O annditi d'um d'aani. O soosii o wuytii baade. O dilliri wuro kaananke. O tawi kaananke yo d'aani. O joodii o hedii heba fina. Dontooje mboyunoo ni kaananke fini. Wuybinoo fu wuytii yaasi. Tawi gorko men na joodii na hedii d'um. Ni kaananke yami: "Koree jam de kejirdaa nih?" O wi'i: "Amiiru, tilay de mi hejja. Gujjo kanje e cardi woni wuro am to na fukkii. Bootooji d'id'i kanje e bootooru cardi wootoru o jogii. E miilo am, aan lebdi e jawdi ndi. Saboo mi yi'ay fu ko o wad'a ndi. Pusi yadi yo o gujjo." Kaananke wi'i, so kanje e cardi o hebbini bootooji ni o gujjo. Mi nilanan o.

Kaananke itti nilaangal dillani suka gorko. Ba neeban ni o waddaa. O habbaa gad'a kohoogol hoggo na'i na o uuma toon. Tawi mboddi na waranannoo coppe. Faamunoo na o uumma ni d'akkii heba humpitoo. O annditii gorko kabbaad'o. Nde wootere ni yurmeende naati o. Mboddi diri yottii de yami: "Aan gid'o Alla mbuytinnood'o min e bunndu o, habbaa d'o! Ko saabii?" O jabii: "Mboddi! ko ndimmunoo mi wad'i. Tagaad'o mo tawdanod'aa e bunndu o, wad'i kabbaa-mi. Mboddi wi'i ta o mettina ko so Alla jabii o ittan beernde. Mboddi itti roosi hokki o de wi'i yahan ɲatowa bii kaananke.

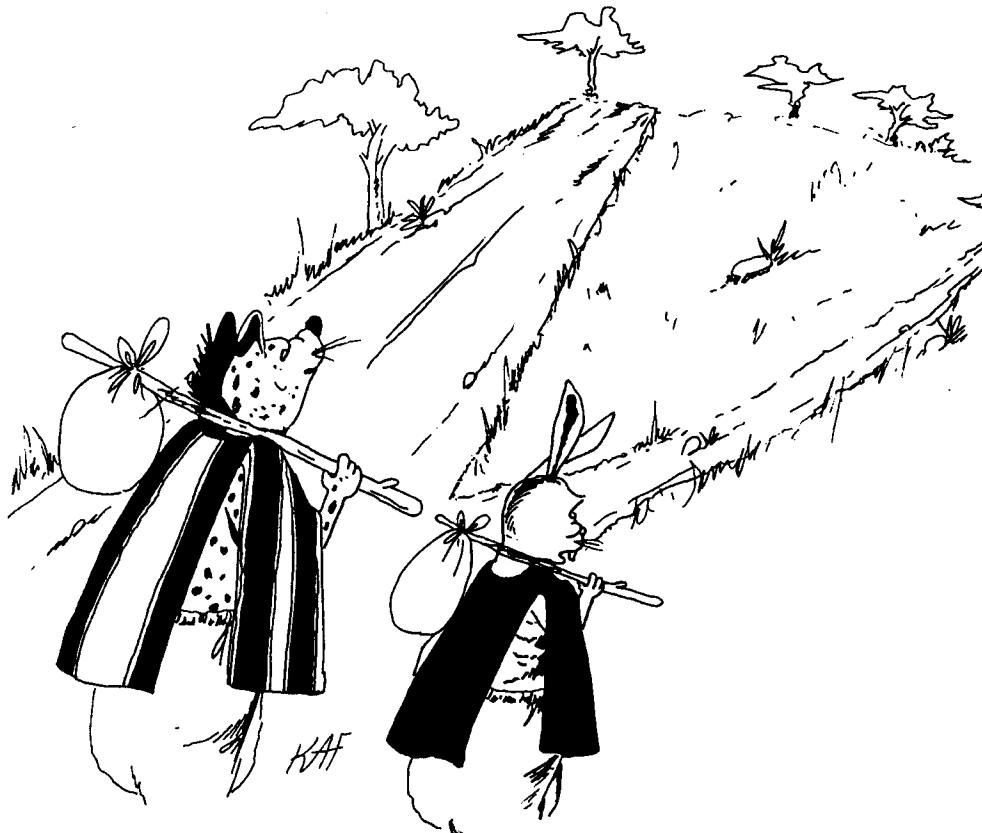
atangal ngal naawan faa hulee. Do roosi woni fu nilante.

Heddii mboddi ñati bii kaananke. yiyyam walaa d'o wuytortaako; yo wubbiran gite yo wubbiran noppo. Walaa d'o wuytortaako. Kulol yeenyi kaananke. Nilaad'e heba roosi waddowee lalli e ladde. Nde kabbaad'o men yi'unoo nilaad'o gooto na yaha fu, noddi d'um nili d'o kaananke. O wi'i kaananke haalanee koo na o jogii roosi lobbi. Kaananke haalanowaa. Itti nilangal wari habbiti o waddi. O yottinoo o tiimi bii kaananke ni o hucciti kaananke. O wi'i d'um na o jogii roosi de bii-beernde naafiki hawrondintee. Kaananke yami d'o naafiki hebetee. O wi'i beero mo o jippanii de wadi o habbaa o yo naafiki. Ni naafiki-men habbaa faa ñeeti de hirsaa. Bii-beerndem itaa hawrondinaa e roosi hokkaa bii kaananke yari. Yarunoo ni dad'i. Beernde kaananke weli. Botti jawdi faa heewi hokkori o. Ndelle so ned'd'o wad'anii ma, so a yobay d'um moyyere lobbere du, tinna ta njobbaa d'um ko boni.

Saajo Bari

Njuuraa e luulotood'e manngal ladde

Wad'iino e jamaanuuji, bojel e njuuraa. Be jaadiraabe, be tawanoo. Njannde gom bojel wi'i njuuraa be tewta no be ngad'i koo naangere mabbe wod'oke. Njuuraa miilii; ndaari nano e nyaamo de wi'i bojel: "E miilo am walaa no ngad'en ta naangere nde wara en so wanaa inniraabe men cottud'en." Heddii bojel bonnanay o. Be kaaldi fa be poti, heba so weeti be nanna inniraabe mabbe luumo.

Weetunoo ni mono fu waddi innam. Bojel habbiri innam palle. Njuuraa habbiri innam raande lobbere tekkunde nde hawilawaaka.

Nanaa na be njaha, mono fu na d'owi innam. Bojel yo boccood'e loowi. So be njehii seed'a, ni bojel yoppa boccoonde wootere fotta de wi'a: "Njuuraa, inna am muuyi teetaade de piw-mi d'um." Ni njuuraa du ada sawru fiya innam de wi'a d'um, mi jayne te nih so a muuyii ta'nyude.

Wari be badii luumo. Bojel wi'i innam difoo. Ba wad'an seed'a ni bojel halbi. Njuuraa wi'i: "Koree jam!" Bojel yo fiifoto, yo nyittoto:

gomngol to, nyilbere ga. Bojji tan. Njuuraa watti y'ami: "Koree jam!" Bojel wi'i: "A yi'ay ko inna am teetii d'um." Njuuraa wi'i: "Hulu Alla de celaa bojji maa d'i. Gad'a inna am ta'nyay ni baasi walaa. So en cottii d'um ni danyan ko sukkani en." Ni bojel dey'yinii. Be ndewondiri faa be naati e luumo. Be cotti inna njuuraa be coodi daandi.

Kiikiid'e warnoo ni njuuraa e bojel adi laawol wuro mubbox. Na be njaha. Be njehii, be njehii ni bojel wi'a selan. Njuuraa heddo na yaha. Bojel dogga maytinkinoo yeeso. Njuuraa yottoken tawii wojere na waalii ni tiima, de yoppa wi'a: "Ndaaree d'o wojere waati!" Nih faa wad'i kile kewd'e. Wari njuuraa darii miili de wi'itii ko so subanno boje d'e yi'i na mbaati dow laawol d'e, ni heyyiino ko hebbina bootooru honda. Watti bojel wari hewtii o. Be adi laawol na be njaha.

Bojel watti wi'i selan. Dum selunoo ni njuuraa habbi daandi de yeeyanii boje d'e yi'unoo dow laawol. Bojel lutti njuuraa. O nanngi daandi ndi o hirsi, o adi teewu mayri o mooboy de o adi lacol o ufi e honndorde faa yoolii, yoppi seed'a na fuunta.

Ba booyal ni njuuraa warti na balinii. Bojel wi'i: "Noy hey?." O wi'i: "Won ko o yeeyaninoo de o tawoway. Ni njuuro ummanii d'o habbunoo daandim. Toy daandi woni ? Njuuraa tewti yiitay. Nde wootere ni bojel yoppi wi'i: "Njuuro, war ndar honndorde modii daandi maa yoppi laccol yaasi. Njuuraa doggi yottii. Muuyi nangude laccol food'a. Bojel wi'i ta o wad'anoo so wanaa o haaja lacol ngool taya. O yoppa be mbasa.

Heddi njuuro yedday konngol bojel. Be tefoy gollitird'i be ngari be pud'd'i wasude. Oo wasii somii ni oo to jaba. Manngal ladde warowi tawi be d'oon. Wi'i jaaban be. Jaabani be na wasa. Wasii ni gineejim luuloo. Luuloroo nano, luuloroo nyaamo. Ni njuuraa na ndaara. Ni na ndaara. Walaa fu ko miilotoo e beerndem so wanaa dogga taya luulotood'e manngal ladde doggida.

Njuuraa ndaari luulotood'e manngal ladde faa booyi. So d'e luuloroke nano ni njuuro luuloroo nano. So d'e luuloroke nyaamo ni njuuro luuloroo nyaamo. Nih faa d'o njuuro yoppi wi'i e beerdem:

"Wad'ii ko janninii; wasa uuta nyaamdu de nani nyaamdu na luuloo; d'ume ngad'am mi ndi daandi so mi hebii d'ee luulotood'e?"

Jaka ko njuuraa miilotoo e beerndem teetoke wuytoke yaasi faa bojel nanii. Kam du heensii y'amtinii njuuro. Njuuraa wi'i miilataakonaa leebaa jood'oo de mawd'o ladde na wasa. Manngal ladde jaabii wi'i d'uum walaa baasi. Ni na wasa.

Ba wad'an seed'a ni njuuraa wi'i e beerndem: "So ned'd'o hebii d'e luulotood'e ni walaa ko wad'a ndi ufiindi." Bojel watti nani. y'amtinii. Njuuro wi'i a nanii ko miilotoo-mi d'um! Mi wi'aanaa kokkoraan kam pemmborki." Ni bojel habbibi bootoorum itti pemmborki hokki. Ni watti miilo njuuro teetii. Ni bojel watti y'amtinii ko o haajaa. Njuuro jaabii wi'i yo bootooru d'abi. Bojel soorti bootowel hokki o. Ni manngal ladde na heddi na wasa. Ni gineejim na luuloo.

Njuuro harbitii ummii. Ba mayyere ni tay'i luulotood'e manngal ladde watti e bootoorum de itti gullal. Bolonngu bantii. Manngal ladde bobbi na boyloo naawu e dukkuru.

Bojel naatondiri e sawrinde manngal ladde. O d'abbi d'um, d'um fewna beerdem ko so Alla jabii ni njuuraa hebete. Manngal ladde wi'i so njuuraa hebaaka ni bojel hirsete. Kulol yeenyi bojel.

Bojel hebunoo seedi e manngal ladde ni miilii no jey waaruude. Hedii hebi hakkillo. O nili adunaaru fu haalanaa koo hiro manngo woodi.

Nyalaande fini. Walaa d'o adunaaru yuurataa. Bojel ndaari nano ndaari nyaamo, yi'ay njuuraa. Itti nilaangal yehi d'o njuuraa. Nilaad'o yottinoo wuro njuuraa ni yami salle njuuraa na d'oon. Dey njuuraa jaabii wi'i: "Njuuro maayii faa moobaama." Nilaad'o bojel wi'i: "Gasay, nyaamduuji kewd'i, feere-feereeji d'i, de njuuraa kay maaya." Tawi njuuraa faa logologo suudu wonnoo. Harbitii wuytii de wi'i: "Moy mo Alla had'i wodde wi'i koo min njuuro mi maayii. Ley wuro, de wara, burube bonde yonki buri d'udde. Ned'o waree illa maydem waray." Yoppi dey njuuro darii na semti.

Njuuro naati ley suudu adi hoddum de dillani hiro. Do, wanaa d'o faa yottowi.

Njuuro yottinoo ni nannowaa nder danki. Teewu na tibii faa buri jonndem toowude. Ittii asangal ga, ni itta heere to. Hunnduko yo nyaaman, yo yiman. Guri be'i e baali na luuloo. Njuuraa juwi seeki jimol:

*Nguru ngu, wanaa nguru mbaala
Nguru ngu, wanaa nguru mbe'eewa
Nguru ngu, wanaa nguru nagge
Nguru ngu, yo nguru manngal ladde.*

Njuuro yimii, ni heenta teewu fad'a e hunnduko. Njuuraa yakki teewu faa tilde buytii. Wari na o yi'a ko wojji na fuunta. Jaka yo manngal ladde ufii ley tilde teewu. Kuungel bodeyel puuntannoongel wari waylii yitere wod'eere. Njuuraa ndaari faa wood'i. Annditii ko yitere yo yitere manngal ladde. Nde wootere cirwol yeenyi o. Gaasi mbattitaa. Hoddu na hod'ira:

*Moy wi'i nguru ngu, wanaa nguru mbaala
Moy wi'i nguru ngu, wanaa nguru mbe'eewa*

Moy wi'i nguru ngu, wanaa nguru nagge

*Moy mo anndaa ko haalata wi'i nguru ngu, yo nguru
manngal ladde.*

Ni hoddu na fewta. Ni kod'oowo na diwna. Nde warnoo faa laabani njuuraa koo yo manngal ladde saawii nder tilde teewu, ni hoddu fad'd'aa. Danki yulaa. Nanaa bolonngu njuuraa. Do, wanaa d'o ni manngal ladde hewtowii o libi.

Ndelle en cela eelgal.

Issiaaka Bari

Ngadi ngakki

Wađiino e jamaanuuji, yimbe d'ido. Be koolondirbe. Be koddube. Koddal ngal wood'i faa walaa narndi. Na be ngorndi noon faa nyannde gom loonde dey gooto mađbe yewi. Keed'ooje bottaa pađ'oowaa nder ngesa d'ido o.

Na worndi noon faa d'o tunnguuru fuđowi nder heed'oore daande loonde ndeen. Tunnguuru men lanyi faa wood'i. Kaddi ngesa fu yo tunnguuru. Warowi ndu rimi. Illa ndu benndi bennday, jom loonde wi'i keed'ooje loondem haajaa. Jom mbammbaawa wi'i o munya heba tunnguuru bennda. So ndu benndii, be njed'onndiran paali mayru, o hewtan heed'oore daande loonde makko.

Jom keed'ooje loonde salii ko koddom wi'i. Tilay hokkitee heed'oore hunnduko loondem. O memi o memti, o hunngorii. Hoddiraabe memi memti, kunngorii. Kanko kaa heed'oore daande loonde makko o haajaa. Hunnduko loonde du, hebataako so wanaa tunnguuru d'oofaa. Tuunguuru du paalim bennday sakko soppete. Waande fu buray nih.

Heddii tunnguuru soppaa. Jom loonde hokkitaa heed'oore daande loondem. Jom tunnguuru adi paalim benndi bennday liili e naange. Fu boomi mbonnii; wooturu raw hebaa sottaa.

Ko gorko men sotti tunnguuru d'um hebii ceede seed'a. O jođii na o lima d'e. Dow d'oon jaadiiko oon yottii. Kam e biyum ngondi. Do be mbaalnorirta jam d'oon ni biiko turii adi seedere fecci, mod'i fecco wooto. Gorko jom tunnguuru fitti faa hooti dow de laa'ini. Wi'i fecco seederem haajaa.

Baaba suka wi'i tewtowan seedere wara hokkita o. O wi'i fe, fecco seedere makko o haajaa. Baaba suka wi'i walaa no wad'ee. Jom seedere wi'i na woodi no wad'ee. Baaba suka y'amtinii faa wood'i. O wi'i tilay suka huttee. Hoddiraabe mabbe cawrini kunngi. Ni bid'o huttaa, seedere ittaa e reendum. Heddii kam kaa mursiraa nih.

Ndelle so ned'o habii, ni sawroo.

Kum mbo Jallo

Njuuraa e bibbe ladde

Wad'iino e jamaanuuji, bojel e njuuraa. Rafo wad'i hitaandem. Walaa fu d'o neema hebee. Bojel yiiti hakkillo adi bootoorum naati ladde. O rewni jolloru ndiyam e habbere buurd'i.

Bojel naatunoo ladde ni tawi bibbe ladde na pija. O jooti boy de o darii na o ndaara fijirde mubbox. Ba neeban ni boy y'ami bojel noy de na wakkii bootoro. Bojel wi'i wakkaakiinaa bootoro heba so yoonde balinii, be ndogga be naata. E ndiyam d'am le ? O wi'i so be pijii faa be d'omdii ni o hokkora be, be njara. E buurd'i d'i le ? Mi fittana on nokkuure yaaja so hiro moddii.

Bojel suuwi buurd'im e ndiyam dow dullaangal bibbe ladde. O adi buurd'i leppud'i o misi de o wi'i yoonde tobii. Bibbe ladde ndoggi naati nder bootoro bojel. Ni o worcitii bootoro. O tappi bibbe ladde faa d'iggi de o adi laawol wuro.

So o yehii yehii ni o yama: "Moy heddi!" So gootel jaaboke ni o tappa. Nih faa o waris bibbe ladde fu, o wartiri o hokki wuroobe makko nyaami. O baantii wuroobe njuuraa du.

Reedu jemma hewtunoo ni njuuro soosii findini bojel walla d'um hebowa teewu so naati ladde. Bojel itti fillanii o, no wad'i de hebi teewu. Njuuraa du wad'owi noon. Tewti bootoro, ndiyam e buurd'i.

Weetuno ni njuuro dilliri ladde. Tawi bibbe ladde na pi ja. O nyallini boy jam. Be njootondiri faa jootiiru yottii. Bibbe ladde yami njuuro ko yamunoo bojel. Njuuro wi'i be: "Mi haajaakanaa wattude buurd'i d'i nder ndiyam d'o, de mi ada mi misa, mi wi'a on koo yoonde warii heba naaton nder bootooru am d'o." Illa njuuro yottinay de bibbe ladde caaki njoppi njuuro na darii kam tan.

Njuuro adi bootoorum wakkii. Hulli hondude bootooru boldu. Heddii o botti kaaye o loowi ndu. Nanaa na o ummanii wuro.

Njuuro doomunoo ni fu'd'i yewnaade: "On kawrataa kam njabon teewu ngu! On ngarilaway ni ngu wayloto kaaye." Ni sukaabe ummii kawri o. "Baaba wartii, baaba wartii." Njottii, njabi bootooru. Bootal habitanoo ni tawaa kaaye. Nde wootere bibbe njuuro kawriti mbi'i: "Baaba yo kaaye ngaddand'aa en." Njuuraa jaabii be wi'i: "Mi haaliino; mi holliino on ko so on kawrilaway kam ni teewu ngu laatoto kaaye." Bibbe njuuro mbi'i: "Ngoonga! en kawrilaway baaba faa teewu laatoke kaaye"

Ndelle rafi hakkillo na metti.

K u m m b o Jallo

Mayde hunnduko

Wad'iino e jamaanuuji, kafay hakkunde hunnduko e hoddiraabem.

Njanne gom hunnduko maayi. Suudu baaba noddondiri heba ufoo hunnduko yiitee. Wi'aa hinere jey ufude o. Hinere noddaa holla. Dum jaabii d'um wi'i: "Wallaahi Alla, mi ufataa hunnduko." Y'amaa ko saabii. Hinere holli ko saabii. Dum wi'i: "Yo koddal hunnduko cawtum. So mi nanii god'um na luuba, ni mi deyy'inoo. De hunnduko jaaboo wi'a, en mbonii wad'ii lumngol. Anndi d'ume luubata ? Alla e d'uum de mi sawtiino koddal hunnduko. So hawtii e muyd'e am du, mi ufoytaa hunnduko."

Suudu baaba wi'i gad'a hinere saloke, ni yitere noddee wara ufowa hunnduko. Yitere yotii jood'ii. Ittaa fillanaa. Yitere wi'i ufoytaa hunnduko. y'amaa ko sabii. Yitere wi'i: "Na woodi ko saabii de mi ufoytaa hunnduko. Ko nji'um fu, yo mi deyy'into de hunnduko yoppa wi'a yitere am nde yi'i."

Suudu baaba wi'i gad'a yitere saloke, ni noppi hollowee wara ufa hunnduko. Noppi hollowaa. Wi'i mayde anndi, bada ufowi hunnduko. Wi'aa ko saabii. Noppi wi'i: " Na woodi ko saabii de mi ufoytaa hunnduko. Ko nanum fu yo mi deyy'into de hunnduko wi'a noppi am d'i, nani. Alla e d'uum de haala am walaa e ufoyde hunnduko. Tewtee faa hannde."

Suudu baaba wi'i gad'a noppi saloke, ni hoore noddowee wara. Hoore ittaa fillanaa. Hoore wi'i mayde anndi bada ufowi hunnduko. O y'amaa ko saabii. O wi'i na woodi: "Do nji'an mi ko teddi, ko mi waawataa adude de hunnduko yoppa wi'a anndaa mballon kam d'um yottoo e hoore, saboo yottoke e hoore ni timmii. Ndelle Alla e d'uum de mi lobbaaka e ufude hunnduko."

Suudu baaba wi'i gad'a hoore saloke ufude hunnduko ni njunngo nyaamo noddee wara. Junngo nyaamo wari jood'ii. Ittaa fillanaa. Junngo nyaamo wi'i nanay kaal. O y'amaa ko saabii. Junngo nyaamo wi'i "Na woodi ko saabii. So neema warii, no wuliri fu, min artotoo e le'al. Na mi itta na mi yaara e hunnduko. So reedu heewii,

ni hunnduko wi'a walliree ndiyam loota junngom. Junngo men lootee. Lootee faa laaba. Do nyaamdu heddino na takki fu takkitee. Ndelle wanaa min won ufoowo hunnduko. Tewtee faa hannde."

Suudu baaba watti hawriti. Huunde nde, walaa no wad'ee. Gooto yoppi d'abbi haala. Dum hokkaa haala. O wi'i: "So ngoonga suudu baaba tewtata, ni nilana kuutol, saboo ko hunnduko nyaami fu yo kuutol hokkoya. Wi'aakanaa nafondiroobe won pantondiroobe. Pantondiroobe leebi ufondirde. Alla e ngeele, nilanee kuutol de pantowon junngo nano. Suudu baaba yami ko saabii de o wi'i nano fantowee. Gorko men wi'i: "Nano fantete tilay, saboo subaka Alla fu, kam hoonoya kuutol." Heddii kuutol e juungo nano ndewondiri ufowii hunnduko.

Ndelle ta en kaala yeegum koo huunduko njogiten.

Bukari Jallo

Ngorgu

Wađiino e jamaanuuji, debbo lobbo. Dagu makko e wodde walaa. Sukaabe worbe d'id'o du ngonnoo dagu mubboy e ngorgu walaa. Kambe ndiiwondirta e suka debbo oon. Debbo o, mo ngorgu yid'i wađ'a gorum. Worbe d'id'o be, anndud'o moy buri ngorgu e mađbe walaa.

Suka debbo noddi gooto mađbe wi'i na yid'i boy tawondira luuro bokki na lettugal wuro mađbe. O wi'owi suka gorko d'id'abo o du noon. Yeru bokki du e hulbinaade jemma walaa. Laddeeru rimi binngel ceccel de kiikiid'e fu d'oon jaayotoo. Sukaabe worbe le anndaa tiiri laddeeru nduun.

Heddii suka debbo yehi naatowi luuro bokki na hedii sukaabe worbe. Naange na saama, suka gorko gooto na yottoo. Tawi ndeen laddeeru du e biyum njaay'otonoo bokki d'oon.

Bii laddeeru fijinii wiiti luuro bokki. Suka gorko yi'unoo d'uum ni haandi. Doggi faddii luuro. Binngel laddeeru yottinoo ni be kaamondiri. Fadde inniyo e warde, tawi bii laddeeru waati. Laddeeru fiiri faa hooti dow heba jippitoo dow suka gorko. Suka gorko tawi ndu dow. Be kebondiri toon. Suka debbo na woni ley luuro na moosa. Suka debbo bod'eejo coy, mo daande mbillia.

Suka gorko jaaltii laddeeru. Ndeen noon suka debbo wuytii wi'i: "Mi yi'ii ngorgu maa. Na mi d'abbe kootaa ko mi nilanoyte." Ni suka gorko adi laawol wurom.

Suka debbo anndunoo koo suka gorko wod'oke, daasi laddeeru nanni e luuro bokki. O fukkii de o adi laddeeru ndu e biyum, o deki dow makko. O yoppi lefol makko hoore na luuloo e dammbugal luuro bokki.

Ba jenngan seed'a ni naa suka gorko d'id'abo o, na wara. O yappataa o yawd'ataako. O yottii daande luuro bokki. O yi'unoo lefol suka debbo ni o haand'i. Nde wootere ni o sorkii nder luuro. O tawi laddeeru na huufi suka debbo. O haami hoore laddeeru heba o durwida d'um. Laddeeru sonnyay latay. O annditi koo laddeeru waatilawii. Ndeen noon suka debbo ummii. Na moosa. Be kiirnondiri jam. Ni suka debbo na moosa.

Heddii o wi'i suka gorko hoota ko o nilanowan d'um. Ndelle yidde jaalii kulol.

Saajo Bari

Inna Kummbowel Kodda

Wad'iino e jamaanuuji, debbo wuurunoo nder ladde. O rimi bikkoy makko tatoy: Hammadiyel, Sammbowel e minyiragel mußboy na o noddira d'um Kummbowel Kodda. Nder luuro waande o wuuridi e bibbe makko.

Nder luuro waande to debbo men resata bibbem de dilla tewtiiru nyaamdu. So o wartii, o daroo daande waande d'oon de na o wi'a:

*Fiili war jabu,
Fiiloodu war jabu,
Tattooru war jabu,
Kummbowel Kodda doggu war jabu.*

Ni bikkoy makko mbuytoo musina. Na worndi noon faa wari booyi. Njanne gom njuuraa juwi debbo men na musinnina bikkoy mum. O suud'ii gad'a wuumoore heba debbo dilla de o lutta o ada bibbem o hirsowa o nyaama. Bikkoy musinnoo ni ndoggi naati nder luuro waande. Ni enniyo dilli. Njuuro lutti. Memi nanngude sukaabe be, ni hunngorii.

Nyannde gom njuuraa warti moggii gad'a waande. Inna koreeji yottinoo daanda waande ni fu'd'i:

*Fiili war jabu,
Fiiloodu war jabu,
Tattooru war jabu,
Kummbowel Kodda doggu war jabu.*

Njuuraa hettinii faa wood'i. Dum anndunoo inna koreeji dillii ni d'um lutti. Njuuraa yottinoo daande waande ni fu'd'i:

*Fiili war jabu,
Fiiloodu war jabu,
Tattooru war jabu,
Kummbowel Kodda doggu war jabu."*

Njuuraa yottinoo ni kummbowel Kodda jaabii wi'i:

*Fiili hey waray,
Fiiloodu hey waray,
Tattoru hey waray,
Kummbowel Kodda wartaa toon.*

Kummbowel Kodda annditii koo daande nde, wanaa daande innam. Hammadiyel salii wi'i wuytoto. Ni d'um wuytii. Tawi njuuraa na hed'inoo. Njuuraa nanngi ngel yakkowi.

Nanaa inniyo na warta. Dum yottinoo ni d'um darii daande waande dagu no woowirnoo nih:

*Fiili war jabu,
Fiiloodu war jabu,
Tattooru war jabu,
Kummbowel Kodda doggu war jabu.*

Bikkoy keddiikoy mbuuytii musini. Inniyo yamani mawniragel makkoy. Kummbowel Kodda itti filli. O wi'i: "God'o wari d'o. O nyemmitaanaa daande maa. Mawniragel amin le waaway senndi daande maa e daande nyemmintind'o ma. Illa ngel wuytinoo ngel wartay.

Heddi inniyo tindini bïbïe. O wi'i fay moy wari, ße tinnoo ta ße mbuytoo so wanaa kanko tawaa. Ni o dillani tewtoye njaamdu nder ladde. Nyannde gom gadi leenga wartii. Wi'i ko wi'unoo:

*Fiili war jabu,
Fiiloodu war jabu,
Tattooru war jabu,
Kummbowel Kodda doggu war jabu.*

Ni kummbowel Kodda jaabii:

*Fiili hey waray,
Fiiloodu hey waray,
Tattoru hey waray,
Kummbowel Kodda wartaa toon.*

Samm bowel wi'i wurtoto musina. Kummbowel Kodda had'i o. Holli o koo wanaa inniibe. Sammbowel jabay. Wurtii. Leengaa nanngi ð'um nyaamowi.

Warowi inniyo warti. Yottinoo daande waande ni wi'i ko woowunoo wi'ude. Kummbowel Kodda wurtii musini. Innam y'ami ð'um toy Sammbowel woni. Kummbowel itti fillii. O wi'i: "Ko warannoo Hammayel warani Sammbowel. Mi miccintinii ko tindinnod'aa min, o jabay." Heddii kummbowel Kodda e innam mbattiti lunnde.

Ndelle koreeji, kakkilanee tindinoore saara.

Isiyaaka Bari

Koccaari beero

Wad'iino e jamaanuuji, Alla hokku en jamaanuuji, lobbi. Yimbe nayo koddunoo: duroowo, ndemoowo, moodibbo e lohotood'o. Njannde gom god'um wad'itii tomotte wari weerani be. Fay gooto e mabbe hoccaway beero o.

Nyannde gom ndemoowo yuuri ngesam, fanti beero oon. O yottinoo d'o beero ni be njootondiri faa jootiiru yottii. O wi'i beero: "So ngoonga d'o njippid'aa d'o min burud'aa badaade. Walaa fu le ko njogii-mi. Mi walaa kosam, mi walaa teewu. So a yiituno, a d'akkitoyto jom na'i o, maa lohotood'o o."

Beero jaabii wi'i d'o woni d'o na hey'i d'um. Ndeen le tawii duroowo waray hucci o, lohotood'o waray hucci o.

Ndemoowo ummii hooti wurom. O wad'i beero rottanaa hiraande hiirti. Weetunoo ni beero men yaaranaa pumaari fummi. Gad'a d'uum o nyalliri baald'e jed'd'i, o waaldi baalde jed'd'i. Heddii duroowo, moodibbo e loohotood'o fu njahay d'o beero o.

Wari nyalaande dawol beero fini. O d'abbi ndemoowo o, hawrondina hoddibaem heba o wad'ana be, be fu du'aa'u: d'uum won moodibbo o, duroowo o, lohotood'o o. Ndemoowo hawrondini hoddiraabem. Be fu be njood'ii. Beero men y'ami gooto mabbe:

- Gorko, d'ume won golle maa junngo ?
- Mi lohotood'o.

- Mi wad'an Alla hedde e d'oyru. Na mi anndi so lohotood'o nyallii na d'ojja, hasaaki ndiwri daroo sakko lohotood'o fellata d'um."

Beero watti y'ami:

- Gorko, d'ume won golle maa junngo ?
- Mi moodibbo.
- Mi wad'ante du'aa'u Alla hedde e d'oyd'i. Na mi anndi so a widay de a winnday, walaa ko moodibbaare maa nafirte.

Beero sakitorii duroowo o. O y'ami d'um d'ume won gollem junngo; d'um wi'i d'um duroowo. Moodibbo wi'i mi wad'ante du'aa'u Alla hedda mare maa e oppere. Ko ndimnuu d'aa fu oppere ada.

Beero wi'i Alla heddu ndemoowo du e ndemndi. Duum wadi de nde ndunngu wood'i e boni fu, ndemoowo walaa haala so wanaa haala ndemndi.

Lebaa njeggiten koo no beero wardi fu, na leebi hocceede.

Saajo Bari

Kuunga ladde e bii- nawliyo

Wadiino e jamaanuuji, Alla hokkor en jamaanuuji lobbi. Debbo wondunoo e bii- nawlu e biyum. Goriiko timmi be nayo. Sukaabe be le yo cund'u. Baabii boy warowi maayi. Inna cukalel minyiragel ngel du rewti. Heddii wuro ngo, yo yimbe tato ngoni d'um: inniyo o, e bikkoy d'id'oy koy.

Debbo keddiid'o o, wanyu binngel nawlum ngel faa hoddu hod'ataa. So ngel duroway ni yo ngel sogginoy. So ngel manyoway ni yo ngel duroy. Mawniragel du wi'ee wuytataako yaasi sakko god'dum hewtoto d'um. Ndelle ko wattu fu, wad'a ngel innam heddaaki ngel.

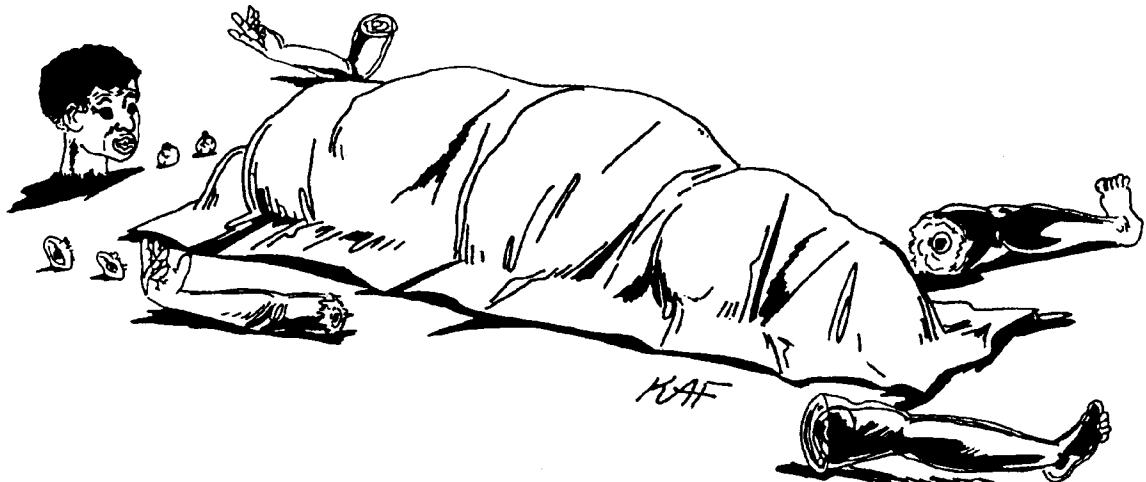
Duubi mbaali. Wari inna njid'aangel neewi, fu fay gootum wad'ay ngel walaa inna ngel. Wari jon kaa deel neyyel muuyi suka o, maaya. O haaldowi bii-ladde. O wi'i d'um so jemma jenngii faa koyd'e ndaroke, o yulan suudu sukaabe de o wad'a binngel nawliiko ngel, fukkoo hende e wudde toon. Ndelle so bii-ladde warii ni ada kettud'o e wudde nde.

Deel neyyel yuli suudu. Jemma warnoo ni sukkaabe naati pukkii. O wi'i ngel innam heddaaki heeda e wudde to. Kam du yedday o. Jemma rewnoo faa jenngi ni bii- neyel fii ngel fottini de heedi e wudde heba henndu wifa d'um.

Reedu jemma hewtunoo ni bii-ladde wari. Tefi dood'o wudde suudu heedi. Heddii soorti bii-neyyel taabodii. Cukalel fii nyonaandu, na nodda innam: "Inna yo min. Inna war wallam. Inna, yo min kuunga adi. Inna war wallam."

Inniyo nani bojji. Beerndem weli. No beerndem weliri de annditay koo biyum nyonotoo. Ni bid'o na nodda: "Innaa yo min." Deel neyyel jaaboroo: "Daddu yoo daddu. Alla had'u ma ma wartude." Faa d'o binngel wo'd'odowaa.

Weetunoo ni o yi'i juungo na waalii. O miilii ko junngo bii-nawliiko. O wi'i e beernde makko: "Hannde kaa mi hewtii wuro, biyam hewti wuro." Doon ni o yi'i bii-nawliiko wuytii e suudu. O wi'i: "Mi bonii. Jaka yo binngel am kuunga ladde adi."

Ndelle ta en ngad'a ko boni koo yaawu yeeyitaade e ko'e men.

Raamata Bari

Girbel

Wadiino e jamanuuji, debbo e cukalel mum na wi'ee Girbel. Nyannde gom Girbel yoppaa kam tan wuro. Innam yo luumo yehi. Kanko tan yoppidaa suudu. Sukaabe worbe du njahannoo. Be d'omdi. Be mbi'i be ndewan nder wuro be tewta ndiyam be njara. Be njottii suudu Girbel en.

Girbel yi'unoo sukaabe worbe ni ummii heba joota boy. Be d'abbi ndiyam be njara. Girbel nyed'i hokki be. Be njarnoo ni be taabii. Be mbod'd'inoo seed'a ni gooto mabbe y'ami: "Anndi d'ume cukalel deel lobbet ngel lebdi on?" Gooto jaabii wi'i yid'aanaa tawenoo o yaaye gootom; d'id'abo o, wi'i yid'aanaa tawenoo o deekum. Tatabo jaabii wi'i koo walaa fu ko Girbel lebdi so wanaa labi daande. Ni na be njaha.

Suka gorko tatabo o, wi'i yeggitii saayam wuro ngo be mbitii ngo. Sukaabe worbe d'id'oobe be, annditii koo Girbel o haajaa yeeyanaade. Heddii be mbi'i ta o yeeyoo koo be kokkoran o saaya. Ni na be njaha. O warowi o wi'i o yeggitii sarla makko wuro ngo be mbitii ngo. Kanaa o yeeyoo o hooyowa. Heddii d'id'o be mbi'i ta o yeeyo koo be kokkoran o sarla. Ni na be njaha. O warowi o wi'i o yeeyoto wuro ngo be mbitii ngo saboo o yeggitii yonki makko. Jaadiraabe makko mbi'i o yeeyoo ndelle, saboo boy ngalaa yonki boy kokka o.

Ni o yeeyii d'o Girbel. Nde suka gorko yottinoo d'o Girbel ni d'abbi ndiyam yara. Girbel nyed'i ndiyam hokki o. O wi'i wad'ii ndiyam tuunud'am. O yami Girbel ko saabii de hokki o ndiyam tuunud'am. Girbel wi'i hokkay o ndiyam tuunud'am saboo yuuguure innam itti d'am, hondonoore innam du ittiri. Fu yo hejja lawy'aa. Suka gorko fii balinngo. Banti gitem leetii Girbel. Kulol yeenyi Girbel; d'o d'um wari heba d'um rappitoo d'oon, suka gorko suuwi d'um labi; heddi war i o.

Inna Girbel sippidinnoo kosammum ni boylitani wuro. Yottii tawi walaa d'o yottee. Gooto ngoadaad'o maayii. O nyonii, o fii wullaandu de o yami moy wad'ani o nih Girbel makko. Suka suud'inoo na ndaara Girbel na waree. O itti o fillanii inna Girbel ko o yi'i. Inna Girbel dillani suka gorko.

'Do inna Girbel yottii fu yama:

*Mioy njuuloowo njanngoo wo yi'an i kam Girbel
Jala pette nyaara
Banta ngitoy kosam wubba.*

Mo o yami fu jaaboo o:

*Min njuuloowo njanngoo wo
Mi yi'anay ma Girbel
Jala pette nyaara
Banta ngitoy kosam wubba.*

Nih faa d'o o tukkowi gorko gomma. O yami d'um:

*Aan njuuloowo njanngoo wo
A yhi'ay mbarand'o kam Girbel
Jala pette nyaara
Banta ngitoy kosam wubba.*

Suka gorko wi'i yo kam war i Girbel. Inna Girbel jaabii wi'i kanko pay haajaa wad'a gorum. Ni be ndewondiri be kondi wuro suka gorko.

Nde weetunoo fu suka gorko wentori. Inna Girbel tewti labi tay'ii hoore makko wubbi e conndi wad'i ba sobbere nih. O tewti

horde mawnde o wattu hoore suka gorko de o beedi cobbe togoose.
Ni o fawiri wuro inna suka gorko.

Inna Girbel yottinoo wuro esiraabem ni yamani suudu esum debbo. O hollaa d'o suudu nduun woni. O tawi esiyo o yo neewu. Ley d'o o neewi d'o fu, diiro makko na buri diro jokolle. O wi'i o mono ke o mooro ke saboo dey biiko warii heba ndaara o. Be njootondiri faa jootiiru yottii. Debbo neejo itti cobbe yed'i hoddiraabe. Wari heddi sobbere burunde fu buttidilde. O adi nde o wi'i o feccan o wa'd'a cemmbam. Ni o hawri wuyko biiko gorko. O haasi. O yami inna Girbel sobbere d'umeere waddani o. Inna Girbel fillanii o ko biiko wa'd'i Girbel mum.

Ndelle so ned'd'o na wa'd'a ko boni fu, miiltoo faa wod'd'ina.

Kumbo Jallo

Ramto e leengaa

Ndamndiri mbe'eewa wonnoo, de walaa fu golle so wanaa rewde nder fiilooji be'i na susa. Nyannde gom ndi dilli suso na ndi warta. Ndi wod'ooke d'o ndi yuuri, ndi hewtay d'o ndi ummanii. Ndeen ndi falondiri e mo ndi d'abataano Alla falondirde: d'uum won leendu.

Leenga yami ndamndiri: "Ndamndiri, a yid'i yonki maa naa a yid'aa?" Ndi wi'i na ndi yid'i. Leengaa ndaari ndamndiri faa booyi de watti wi'i: "Ndamndiri, so na a haajaa mi yoppide e jonki maa, kanaa kollaa kam ngoongaaji tati celludi, ndariid'i." Ndamndiri men miili faa wood'i de wi'i d'uum walaa baasi. O hed'doo ngoongaaji tati d'iin. Leengaa wi'i na hed'ii.

Go'o, ramto wi'i: "So mi anndiino koo na a rewa ngol laawol, bada ndewu-mi ngol." Leenga jaabii wi'i a yiitii. Na mi hed'ii faa hannde.

Did'i, ramto wi'i: "Wallaahi so mi hootii mi haalowii ko mi hawrii ma de njoppidild'aa kam e yonki am, wi'ete mi fenu." Leengaa jaabii wi'i d'oon du a haalii ngoonga. Ngoongaaaji d'id'i d'i fu yo cellud'i. Tinna faa hannde so na a haajaa mi yoppide e yonki maa.

Ramto wi'i: "Tati, so mi dad'i ma hannde, so na en kawra du tawete wanaa dow ngol laawol." Leengaa jaabii wi'i kaal du yo ngoonga.

Ngoongaaaji tati d'i, d'iin ndanni ramto. Ndelle, tinnee e wawde haala, saboo waawde haala na danna on tiidormaaji kewd'i.

Bukari Jallo

Ndawuuwa kaananke

Wad'iino e jamaanuuji, sukaabe worbe d'id'o: oo na wi'ee Sammbo, oo na wi'ee Kaaldo. Be koolondirno hunnde. Jemma e nyalooma fu yo kambe njaadannoo. Sammbo le rewataanaa dey kaananke. Duubi o fud'diri filaade dey kaananke o hebay.

Alla resi en reeni en faa nyannde gom dey kaananke wi'i waran hiiro makko. O haalani Kaaldo. Heddii jemma warnoo fu, dey kaananke wari. Be kiirdi faa jenngi. Dey kaananke warowi wi'i hootan.

Arande so dey kaananke yehii hiiro gorko, nde hooti fu tilay haalowa. So haalay, nyaw mbonngu ngu hantataako nanngata d'um. So haalii, suka gorkom, innam e bammum fu tappete mbaree. Ndelle de suka debbo wayninoo ko hootan, Sammbo e Kaaldo, ummii ndarii, anndaa ko ngatta.

Heddii sukaabe worbe men yamondiri ko ngad'ata. Be ndaari be tawi, ko be ngad'i fu wood'aa. Ko buurti woodi. Ko buurti le buray nde be mbari dey kaananke. Heddi be mbari o. Be moobi o nder suudu Kaaldo, nder jemma oon.

Wari weeti. Naange fud'i faa wari nyawli, dey kaananke yi'aaka. Tubal tappaa. Nilaad'e ndilli. Lettugal e gorgal fu dey kaananke yo yeeyete. Fay gooto faamanay o. Rewi faa kiikiid'e wari, o tefaa, o memaa yiiteede hunngoraa.

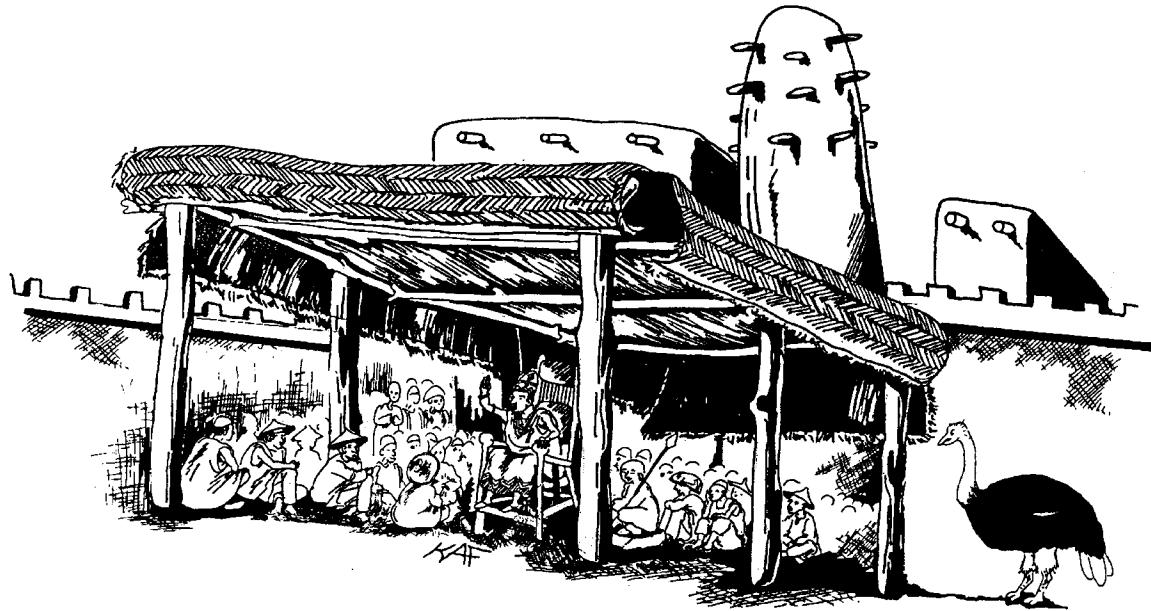
Worndi noon faa Kaaldo warowi wad'i ko jom yonki. Sammbo na wulla deyataa. O wulliri jed'diire. Jed'diire ruud'ii warti fu Sammbo deyy'ay. Yimbe cawrini o; memi kunngorii. O wi'i mayde Kaaldo nde, metti o.

Heddii suudu baaba hawriti ndaari ko jey wad'ude heba Sammbo deyy'inoo. Kaananke leydi wi'i na anndi ko wattu. O wad'i jokolbe hemnde kawrondinaa. Jokolbe burondirbe njari, buroriri njokollaaku de buroriri wodde tagu. Kaananke wi'i Sammbo suboo gooto mabbe wad'a jaadom, luttina Kaaldo, de hula Alla deyy'inoo. Sammbo wi'i kaananke, wanaa jokolbe won ngaray, dagu Kaaldo won waray. O memaa o hunngaa. O warowi o subii gooto.

Heddii Sammbo e jaadom keso na njaada. Wari nyannde gom ndawuuwa kaananke lalli. Sammbo yi'i ndawuuwa nga. O nanngi nga o moobi de o itti ndamndiri makko mbaala ngootiri o hirsi. O wad'i teewu ndamndiri ndi, defaa de o baantii jaadiiko wara be nyaama. Nde be nyaamunoo be nyaamdi ni Sammbo wi'i jaadom koo tewu ngu, yo teewu ndawuuwa kaananke. Ni be njehi be pukkowii be d'aanii.

Jaado Sammbo hejji illa fajiri, yehi wuro kaananke. Tawi kaananke na jood'ii Alla e ronku d'oyd'i illa ndawuuwa nga lalli. Na balinii. Be njootondiri faa jootiiru timmi. Suka gorko itti fillii. O wi'i: "Sammbo genndoke kam hanki, kaananke. Teewu o wad'i defaa. O baantii kam. Min nyaami faa min kaari. Min kiiri seed'a de min ummii heba min pukkowoo. Ndeen noon, kananke, o haalani kam koo teewu ngu, yo teewu ndawuuwa maa nga. Milii-mi faa wood'i. Mi anndaa fu no d'um wa'ni kam. Ndelle mbi'u-mi mi waran mi haalane heba yimbe tewtoybe ndawuuwa nga, ngarta saboo ko hirsaa, jonngaa, hiirtaa de heddaa heba fummee hasaaki naatubé ladde na tewta njiita d'um."

Kananke nilani Sammbo. Illa neebay, nilaabe ngaddowi Sammbo. Kaananke na jood'ii na balinii. Fay fesaa y'iiyam warataa. Sammbo ummaninoo jonnde makko heba be njootondira fu, kaananke wi'i o haad'a toon. O habbee faa o neeta. Sammbo yamtinii ko saabii de na habbee. Kaananke wi'i: "A dullaa tiiri. Walaa fu ko mi wad'anay ma nde Kaaldo maynoo heba wayloo koo nih njobirtaa kam. Koo aan Sammbo yarlotoo hirsa ndawuuwa am." Sammbo wi'i d'uum yo jumoodu. Fay yi'i cofal kaananke nanngan mooba, sakko d'o waylii ndawuuwaa. Kaananke yami noy de o wad'i ndawuuwam jonngaa ndelle.

Sammbo haalani kaananke no fu yaari. O wi'i o yi'i ndawuuwa kaananke, o nanngii d'um o moobii heba naange nyawla de o hoora d'um. Teewu ngu o hawti jaadiiko o nyaami ngu, yo teewu ndamndiri makko. Ni kaananke wad'i o habbitaa. Kanko du o habbitowi ndawuuwa kaananke o wad'i.

Ndelle paamee ko jaadiyo hokkortaake. Jaadiraabe koolniibe du keewaa.

Saajo Bari

Jiija

Wad'iino e jamaanuuji, cukalel na wi'ee Jiija. Yeru makko e eeteede walaa. Ko o muuyi fu d'uum o hokkortee. Nyannde gom o naati ladde na o waancoo. O tawi mboddi na nyaama kaareeje. O noddi ndi faa ndi nootii de o yami: "Noy de na a nyaama kaareeje. Naa a foondu?" Mboddi jaabii wi'i koo rafa.

Jiija ndaari mboddi faa neebi de watti wi'i: "Mboddi, a yurminii kam; war rewam konden, koo fay kedde ndiibiri am hey'ii ma. Ni be ndewondiri be kooti wuro Jiija en. Inna Jiija yottii jooti be. Baaba Jiija watti koyd'e, yottii jooti be.

Nde be njottinoo be pootini fu, Jiija naatowi nder suudu wuytini neema hokki mboddi. Mboddi nyaami, nyaamidi. Noddi Jiija, wi'i Jijaa mi haaray. Jiija wuytini ko woni nder suudu fu hokki mboddi. So mboddi nyaamii nyaamidii ni wi'a, Jijaa mi haaray.

Wari Jiija anndaa ko watta. O heddi o hucciti yimbe makko na o yima:

Innaa, a naninaa

Baabaa a naninaa

Kuunga mannga wi'unoo kam, filii, fooloo

Jijaa mi haaray.

Ni mboddi hokkaa dammuce tati. Na hokkee na mod'a. Ndi mod'unoo dammuce ni ndi watti ndi wi'i Jijaa mi haaray. Ni Jiija watti hucciti yimbem. Dammuce tati ngaddaa. Mboddi men mod'i d'e, de watti wi'i, Jijaa mi haaray.

Jiija heddi hucciti bammum wi'i kuunga mannga haaray. Baabiyo o wad'i kaddi maral mum fu waddaa. Ko waddaa fu mboddi jaba mod'a de wi'a haaray. Wari walaa fu ko ndi hokkee. Ni na ndi haala: Jijaa mi haaray. Jiija ndaari nano, ndaari nyaamo, walaa fu ko mboddi hokkee. Heddi o hucciti baabiiko. O wi'i:

Baabaa a naninaa

Kuunga mannga wi'unoo kam, filii, fooloo

Jijaa mi haaray.

Ni baaba Jiija d'akkii. Mboddi nanngi d'um mod'i de watti wi'i:
"Jijaa mi haaray."

Jiija hucciti innam:
Innaa a naniinnaa,
Kuunga mannga wi'unoo kam,
Fiili, fooloo,
Jijaa mi haaray.

Ni inniyo d'akii, mboddi mod'i d'um. Ndi watti ndi wi'i: "Jijaa mi haaray." Jiija anndaa fu ko wad'ata. Heddii wi'i:

Allaa a naniinnaa
Annabijoo a naniinnaa,
Kuunga mannga wi'unoo kam, filii, fooloo
Jijaa mi haaray.

Laamd'o jipini pemmbord'e tati mbeld'e. Ni mboddi men jaɓi d'een du mod'i. Ni reedum feccii; dammucce d'e mbuytii, Inna Jiija e Baaba Jiija mbuyti.

Illa nyandem, yimbe mbi'i suka leeɓaa eetee faa yabitoo.

Saajo Bari

Addaare

Wađiino e jamaanuuji, gorko wonnoo de walaa njaalid'o d'um. Addaare o wi'etee. Wari o nani koo kaananke woni faa njenndi e banndum; hiitaande fu, weendum biđ'o debbo hokketee nyaama. So weendu hokkaaka biđ'o debbo, wela yi'udeejo, hitaandem, ndiyam yoogataake. Dokkal ngaal yo fiiloto na warta. Mono fu e asayrem. Ndee baade hokki biđ'o debbo hikka, ni ndee to hokka mawuuri.

Wari asayre kaananke wuro yottii. Yeru suka debbo mo d'um fodii hokkude o, e wodde walaa. Walaa fu d'o innde makko e haala ḥari makko, e haala ndimaaku makko e haala yurmeende makko njahay. Haalaare bii-laamu yottoke Addaare.

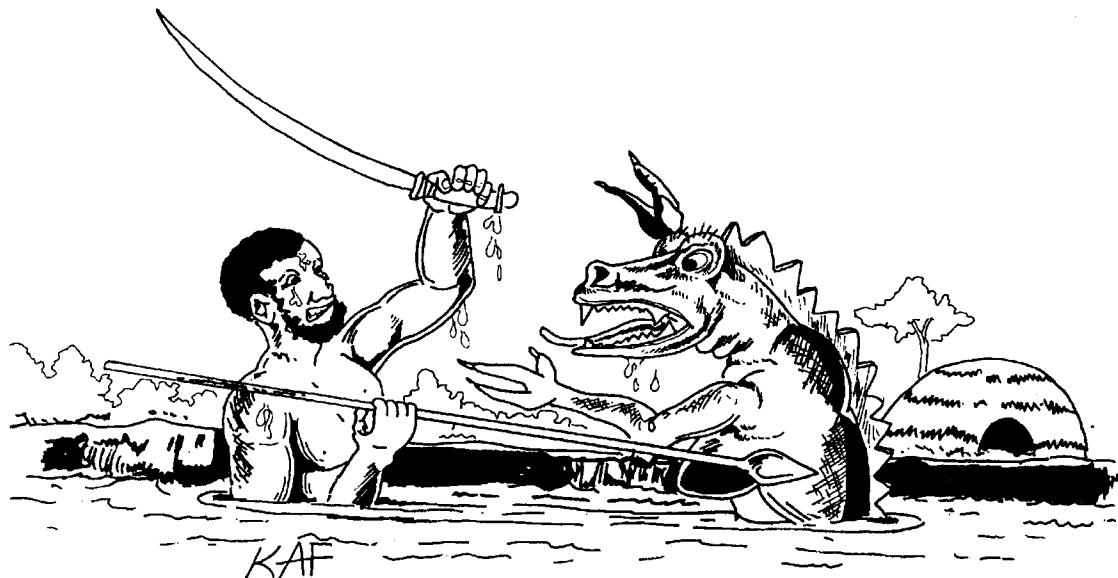
Walaa d'o daree. Heddii Addaare yehi laamorde. Nde o yottinoo ndewngu kaananke fu, o jippanii debbo neejo. O yami debbo neejo: "Ndee suka debbo bii-laamu o sakkoytee weendu ndu?" Debbo neejo jaabii wi'i: "Hannde bii-laamu hokkoytee weendu. So wađii seed'a a faaman bawđi makko na piya; d'i ndewan o, faa o yottowoo cuurel bonngel."

Addaare yami ndu le suudu wi'etee cuurel bonngel. Debbo neejo wi'i: "Cuurel bonngel yo suudu nyibaa na woni tiinde maayo. Nder toon suka debbo mo kaalataa haalam o, ommboytee hannde jemma. Toon bibbe weendu ndu, ngarta tawa o, nyaama o." Ni Addaare d'abbi debbo neejo sappowoo d'um cuurel bonngel.

Heddii debbo neejo e Addaare ardondiri faa e cuurel. Be njotinoo ni neyyel yeeyii. Addaare tewti nokkuure suud'i. Nanaa suka debbo na waddee. Orol aduna walaa no fotaa. Bee yo piyoobe tube, bee to yo njiman maa mbulan. Suka debbo na jilinaa dow. Yottaa nannaas nder cuurel bonngel, ommbonoogo ommbaa de yimbe cankitondiri.

Addaare anndunoo koo yimbe fu ndillidii ni yottii hiirni suka debbo jam. Suka debbo jaabii o, ba njood'iid'o hakkunde innam e bamnum. Kulol walaa e beerndem fe. Be njood'ii na be njewta. Suka debbo yamataa ko waddi o, kanko o yamataa suka debbo ko waddi

d'um. Ba neeban ni paabi murii. Weendu iidi. Hoore jinnaaru yuwi
nder weendu, hootowi faa dow. Jinnaaru omti hunnduko. Cabbi
yulbe lalli e ladde.

Addaare ummii darii. O wi'i: "Suka debbo, tinna ta kulaa, ko so Alla jabii mi waran jinnaaru ndu de mi jiline faa e janngo bammaa." Tawi o omtii suudu, faa o daroke e dammbugal taa jinnaaru nanna hoore sakko mod'am bii-laamu.

Suka debbo illa'rimaa hulay. O jaabii Adaare o wi'i: "Gorko, mbi'ud'aa ta mi hula, anndi d'ume won kulol." Addaare jaabii wi'i illa rimaa anndaa kulol. Kam du yo nanan na haalee. Suka debbo wi'i ndelle o faama, koo illa rimaa anndaa kulol. Ni fonnditii jood'ii. Ni Addaare na habda e jinnaaru.

So hoore jinnaaru soppaama ni wonnde fud'a. Ko'e jed'di Addaare tay'i de sakitii jaaltii jinnaaru. O wi'i suka debbo wara be koota. Ni be ndewondiri be mbiiti nder wuro.

Nde be naatunoo nder wuro fu, be artorii baade neyyel. Tawi yimbe kaananke kejjirii weendu. Fadde muubbboy joogude ndiyam, boy taaborii cuurel bonngel dood'o suka debbo o, ommbanoo to. Be njottinoo ni be tawi suudu na weed'ii. Hoore jinnaaru faa hoore jinnaaru, ko'e jed'di na mbaalii. Be annditii koo manngal ladde waraama faa suka debbo dillidaama. Be ndoggi be kooti be kaalanowi kaananke.

Kaananke haalananoo koo manngal weendu waraama ni wad'i suudu baaba hawrondinaa. O wi'i na o joganii mbarud'o manngal weendu ndu moy'ere. Heddii neyyel wari haalani kaananke koo beero wardi e suka debbo cakkanoood'o manngal weendu wurom to. Be d'id'o fu be nilanaa. Kaananke hokki beero o, moy'ere mawnde Alla e kanny whole saabii de be kewti weendu mabbe; o hokkora suka debbo o du, o dewli.

Yaa kuu ba Jallo

Semteende mod'am

Wad'iino e jamaanuuji, debbo rimi binngel mum. Ko foti o yiye ngel walaa. Wari o maayi o yoppi ngel. Ngel tawdaa baabiigel faa d'um warowi d'um dewli debbo keso. Illa debbo keso o dewlaa, cukalel ngel hewtay hoorem. Ko boni fu d'uum o wad'etee. O fiyete, o yenete, wi'ete o wad'ii ko o wad'ay. Baabiyo memi hunngori. Deekum jabay. Nde weeti fu ngayngum e cukalel ngel yo beedoto.

Nyannde gom moodibbo wari weerani be. Illa wari yo cukalel ngel horanta. Golle walaa mo o gollataa. So wi'aama o wad'a d'um, ni wi'ee o wad'a d'um to. Bajel wad'a ko wi'aa fu. Waara yarla, waara saabu Alla. Ngel yurminii moodibbo o.

Heddii moodibbo men noddi cukalel ngel y'ami: "Noy de a tampiniree nih, cukalel ?" Ngel jaabii ngel wi'i: "Wallay na woodi; keed'u e keed'u, inna god'o e baaba njeebiid'o." Moodibbo wi'i hokkoran o dalili heba o yi'a yaaye gooto inniiko. Danyan ko d'um wad'ani o. Moodibbo hokki cukalel daliili. Ngel hejji ngel wad'i daliili oon.

Futuro warnoo fu, debbo neejo wari weerani be. Tawi moodibbo kaa dawii. Debbo neejo o, yo yaaye gooto inna cukalel ngel. Nawlo inniiko o le, anndaa d'uum. O hokkaa suudu lettugal baade. So cukalel gollidii golleejim subaka ni yaka nyallo beero, d'uum won yaaye gooto innam. So gollidii golleejim futuro, ni wattu yaha hiirowa d'o beero.

Ko cukalel ngel yaata to beero o d'um, welaa nawlo inniyo o; yo gutan, yo njemoto, yo yennan. Duum fu had'ataa cukalel yawde. So cukalel yottoke d'o yaaye gooto innam ni wi'a:

Tum

Mi yooogira beemal tum

Mi dekoo yuuguure tum

Mi motta handeere tum

Mi una fawruude tum.

Ni heddo jood'oo be njewtida.

So jemma hiirii ni hiraande waddee. Yaaye gooto inniyo o, wi'a o wara be kiirto. Nawlo inniiko o, jaaboo wi'a: "Oo kaa illa innam yuwi, hiirtodaaki god'd'o; kam e boosaaru bammum kawtata." Beero o jaaboo wi'a: "Hannde kaa accu o wara min kawta min kiirtoo saboo mi woowaa hiirtaade min tan." Ni be kawta be kiirtoo.

So fukkunde warii, beero o, wi'a cukalel ngel wara boy pukkoo. Nawlo inniyo o jaaboo wi'a: "Oo koo illa innam yuwi fukkodaaki god'd'o. Beegunuure to fukkotoo." Beero jaaboo o wi'a: "Baasi walaa; hannde kaa min kawtan min pukkoo; so mi dawii jaango, o fukkoyto d'o o woowunoo fukkaade." Be pukkodoo faa weeta.

Nyannde gom be pini. Cukalel naatondiri e golleejim dagu no e bada nih. Beero o, ndaari o faa wood'i de yami salle nih o wuurdil illa inniikoo yuwi. Cukalel jaabii wi'i na jaasi no o yi'ri nih. Heddii o wad'ani cukalel ko bii-aadama remmbe waawaa wad'aneede fu: na'i hemnde, geeloobi hemnde, be'i hemnde, baali hemnde. Fu yo bibbe muubbboy koontata. Nde nawlo inniiko yi'unoo ko o wad'anaa fu semti; heddii wi'i: "Semteende mod'am, mod'am mi yuufa mi laatoo waande."

Ni debbo men laatii waande. Duum fud'di waande.

Kum m b o Jallo

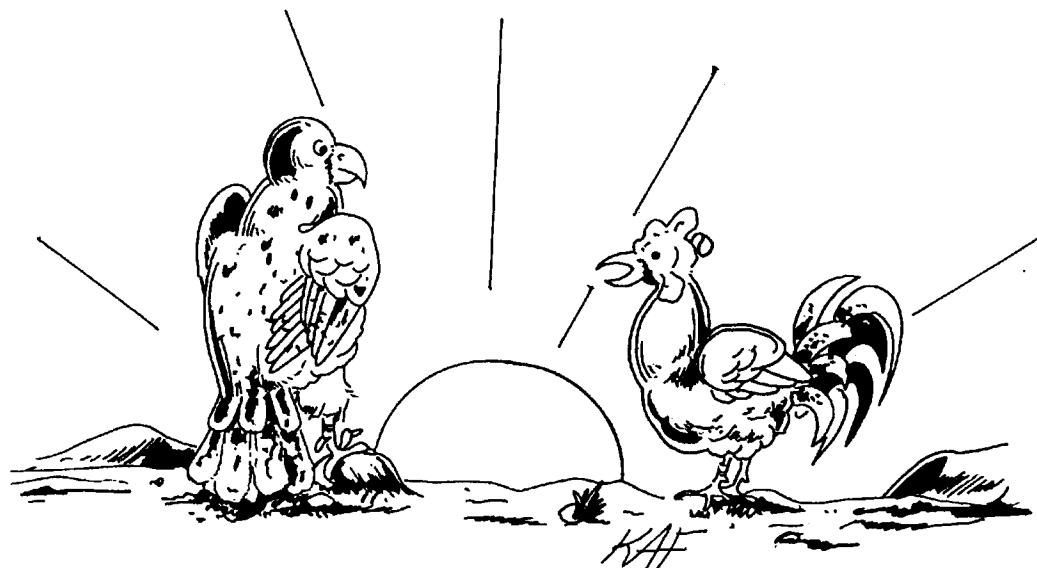
Goppeere, ndontoori e naange

Wadiino e jamanuuji, haala hakkunde goppere, ndontoori e naange. Nyannde gom goppeere yehi d'o naange hiirowi. Nde goppeere warnoo heba hoota, naange wi'i o nyamndoo d'um buudi faa heewa. Heddii goppeere yedday. O wi'i naange wara wuro. Naange warowi jaabi nyamaande ndeen.

Nyalaad'e na njaha na ngarta. Lebbi na tawtondira. Goppere warowi muuyi buud'im. O nilani naange kile kewd'e. Naange nootaaki. O yehi wurom kile kewd'e. O taway d'um. Wari goppeere anndaa fu no wattu. Nyannde gom o nyalli wuro naange na o hed'ii. O yi'ay naange. Do o ummii na o hoota d'o, o hawri ndontoori.

Goppeere fillanii ndontoori ko naange wadi d'um. Ndontoori jaabii wi'i: "Duum walaa baasi. So na a haajaa biltaade na woodi ko ngad'ata." Goppeere yami ko jey wad'ude heba hewta nyamaandem. Ndontoori watti jaabii: "So rewii faa fajiri warii, a nanii mi fii daande, ummod'aa ndogganaa naange."

Ni goppeere hooti. Jemma wari. Nde d'aanii. Nde goppeere nanunoo ndontoori na dogga fu, ummanii naange. Yo yahan yo yappan. O yottinoo wuro naange ni o tawi na d'um hebinoo heba d'um wuytoo. Goppeere wi'i naange yeeyo heba boy mbiltondira de d'um sakitoo d'um yaha d'o d'um yahata fu.

Heddii naange yeeyii. Be njoodii ße mbaalnondiri jam. Goppeere itti fillii. Naange yami goppeere moy holli d'um wara wakkati mo wari o. Ni goppeere murii. Naange wi'i tilay o holla. Goppeere watti muurii. Naange watti wi'i: "Goppeere, mi taylor so wanaa god'o holli ma, a waawaa anndude wakkati moy tawetee-mi wuro. So Alla jabii, a hollay kam innde joomum a hewtataa nyamaande maa." Goppeere watti murii. Naange tekkini haala. Wi'i koo taylor, dagu no taylor koo mburð'o yo maayan nih, so goppeere hollay d'um ngoonga, nyamaande nde yobataake.

Heddii goppeere huli ta waasa buudim. O wi'i: "Wallay na woodi kaaland'o kam. Yo ndontoori. Kam holli kam wakkati ummotoo-mi so na mi yid'i tawde ma wuro." Naange wi'i goppeere hoota ko o yobbirii d'um nyamaande nde, ndontoori. Ko ndontoori rimi e ko taani fu, goppeere nannga so na haajaa.

Ni goppeere waynii koo hootan. Annoo laawol ni yi'i cofal e coppim na njaada. Nde wootere ni goppeere men mojii, d'oppitowi coppi d'id'i. Fiiridi d'i faa hootowi dow, holli d'i adunaaru de sakittii taabodii d'i. Ndelle paamee koo ko goppeere anta coppi d'um, yo daande woni d'oon. Illa nyandem, so goppeere adii sooru, tilay holla adunaaru, heba denta feloore e hoorem. Saboo yo njöödi nyamaandem.

Bukari Jallo

Ngel boggi

Wađiino gorko good'om na wi'ee ngel boggi. Jilla mo famd'i inniiko e baabiiko maayi mboppidi o naggel gootel e baalel gootel. Nyannde gom mawbe wuro kawriti kaalani o koo yimbe d'id'o na ndewannoo baabiiko nyamaande. Gooto maſſe wari habbiti naggel acci mo wulla; d'id'a bo oo du nili ko na wara fa jaſa baalel.

Baalel duroy tan fowru nyaami d'um jilla o waray. O waroy o wi'i no suka watta fu walla yoba o mbaalu makko. Suka holli mawbe wuro. Mawbe wuro taya ni cukalel sard'i. Suka ndaari dow e ley, yiitay noy yobirta mbaalu makko, sabu hiraande ballaa d'um.

Gorel manngel na woni ley wuro ngon na wi'ee ngel boggi saabu boggi watta na sonna ko na wuuri. Ngel boggi walaa fu gooto si wanaa Alla. Ngel boggi noddi suka gorko, wi'i mo: "A walaa gooto, mi walaa gooto, a walaa gootum mi walaa gootum. Accu ngonnden, ad'a walla kam e golle am, mid'a hawa boggi, ad'a sonnana en. Na hasii a heban njobiraa nyamaande ma seed'a seed'a."

Be njood'orii non. Faa suka gorko mawni, dewli. Gorel manngel maayi, suka gorko du noddira ngel boggi. Deekiiko banjaa wari. Tawi na buri rewbe wuro fu wood'ude. Sukaabe wuro fu mbanyi mo jon kay. Be ndarii faa be kad'i boggi makko soodeede. Noy o wattu ko o wuura? O nyobbi bernde makko o wad'i ko o miilayno mo wad'a. O laati nanngoo wo liyy'i. Si o dawii ni o nanngowa liyy'i, o suud'oo o sonnowa d'i gere, o warta wuro makko jemma.

Mbi'eteengel ngel boggi gollitiri non hakke jed'd'iire tan jemma gom o hoyd'i inniiko e baabiiko ngari kaaldi o, mbi'i o si o nanngii liyy'i fu ta o suud'oo gadin; o wartira d'i wuro nyalooma, o acca faa futuro dey o seeka deedi majji, o wurtina ko o tawi ler ton dey, o sonna d'i. O wad'i ko o wi'aa. O nyalli mo darii gere ndiyam o nanngay fay liingu faa naange badii saamude. Nde o warnoo fa o dilla fu, o hebi liyy'i tati mawd'i. O wi'i: hannden kay gasay.

Suka gorko hooti wurom. O yottinoo fu, o wi'i deekiiko wadda labi; be ceeki dedi liyyi d'i; liingu ceekaangu fu bood'e kanje tawetee ler reedum. Kambe le, be anndaano kanje. Nde weetuno fu ngel boggi adi boddere wooteere holloy bahillo. Bahillo wi'i mo d'um wiitee kanje, na sonne ceede keewd'e. O sonnani bahillo boddere nden kay. Deekiiko hooyi keddiid'e resi ler tummbude doobu.

Nyannde gom god'o nili sukaabe ngara cooda doobu d'o maßbe. Ngel boggi anndaa toy deekum resannoo kanje. O taykake tummbude nde walaa haaju na wondi doobu. O hooyi o hokki sukaabe. Deekiiko wartoy, o haalani d'um; tan nanngi hoore wi'ii: "Kaari, a helii en, d'on kanje men wonnoo!" Be anndaa toy sukaabe njeyaa sakko be piloo boy.

Caggal d'um, ngel boggi naati na resa kanjem ler lefol mum. Nyannde gom o soodoy tew mo warta tan silgaare weeyi dow makko fa teeta tew. O rutti tann lefol saami, silgaare kaasii d'um dillidi. Billaare maßbe warti d'o wonnoo. Liyyi d'i o nanngi fu tawdataake kanje gadin. Be njood'orii non faa wad'i duubi, be ndimi sukkaabe: billaare maßbe beedii.

Jemma gom ngel boggi hoyd'i gadin. Inniiko, baabiiko e gorel mangel ngel o wonndunoo, ngari kaaldi o. Be mbi'i: "Deeka badake rimude; nyannde o rimi fu min mballete nanngaa liingu ngootu; na hasii gad'a maggu a nanngataa liyyi gadin." Deekiiko rimi; o heboy liingu, o seeki reedum, o tawi boddere kanje luulu mawnde sanne. O holli deekiiko; be nji'ay dagu d'um abada.

Nde jemma warnoo fu, be nji'i suudu maßbe na yaayni faa nanndi e nyalooma. Sukaabe maßbe mbaali na pija. Jilla subaka koddo maßbe wari dukani be, wi'i be kad'ii beerom d'aanagol hankin. Be kolli mo boddere luulu, be mbi'i: "Huunde nde min tawi ler liingu, si jemma warii fu njaayri d'um watta ley suudu."

Beero koddo maßbe wari, yaari ngel boggi nokkuure ferwunde; o wi'i: "Leydi aarabbe yuuru-mi; mi bii-kaananke wuro amin; baaba am nili kam. Jilla jamaanu nulaad'o maama am gooto suud'i jawdi amin ler maayo. Liingu mod'u ngu boddere luulu holli mo resiran nde duubi keme joy dey sakitoo hokkita mo; ngu holli mo

si ngu warii heba ngu waata fu, ngu hokkan nde biyiigu, kamdu hokkan nde taaniigu, non ni faa hewta hannden, d'um baabiiko hoydi ko ummini mo fa o wara o sootta luulu mabbe."

Aarabbo hokku mo ceede d'e o waawaa limude. O danyi faa o buri wuro fu. Na'i makko keewi faa anndaaka noy poti. Nyannde gom o soodi nokkure ley ladde faa o wad'a hoggo na'i. Na o haccoo god'dum na rawna dow lekki; o nili sukaabe ndaarowa ko d'um laati; sukaabe yeenyi lekki, tawi lefol makko ngol silgaare peesinoo ngol. O fiirti lefol o tawi kanje makko no o resirnoo. O warti baade makko o tawi njawdiri baali ndi, hebay doobu nyanndem; deekiiko naati wuro na filoo doobu. Debbo gom miccitii soodiino doobu to makko dey wartiray tummbude; on hokkiti mo tummbu nden; o tawi nde heddodii doobu seed'a; o watti junngo makko o tawi kanje makko dagu no o resirnoo d'um nih.

Nih Alla hoynirani ngel boggi.

Tijjaani Ba

Sammbo kulol

Wađiino e leydi good'om bii-amiiru na wi'ee Sammbo. Sammbo na laatii jokolle lobbo dey kulol had'ata d'um d'o daroo: d'uum wađi ko banndiraabe makko noddiri mo Sambo kulol.

Nden le yo jamaanu konuuji. Wađataa jed'diire maa lewru tawee tubal fiyaaka. Jokolle fu na anndi ko jey gollude so tubal fiyaama. Mono fu doggantaana labbo maa takubaahi maa wawaade. Yimbe fu tawondira gad'a wuro sabu nanud'o tubal fu na anndi maa wuro honetee maa kono oorata.

Sammbo men kay nde nani tubal fu, dogga naata ley suudu innum, fukkoo dow leeso, suddoo gude ni na saja kulol. Nyanndem kay non o fukkortoo faa naange saama.

Jood'ii faa Sammbo yoni dewgal. Inniiko e baakiiko fu na anndi semteende du warii sabu bii-amiiru so rewii faa dewlili fu, kam jey ardaade konu. Suka debbo yamaad'o laato dey Sammbo fu jaabo: "Mid'o yiđi dey mi suusaa, mi waawaa noddireede dey kulol."

Suka debbo na wi'ee Aysatu, kam tan wi'i Sammbo tan hed'inoo, so wanaa Sammbo, gooto fu dewlataa mo. Nand'o fu wi'a: "Aysata, a haanjaama, a buytii dawla maa." Dewgal wađaa. Sammbo Amiiru bañi Aysatu. Aysatu na miila ke Sammbo waylake, na laamni ke Sammbo Suusataa doggute yeesom so tubal fiyaama.

Nyannde good'om Sammbo fini, lootii, waddanaa pumaari. Do o fud'di fummugol d'on tubal fiyaa. Aysatu na wonnoo yaasin; o naati suudu fa o ndaara noy goriiko lalindortoo fa naatowa konu. O tawi Sammbo kay wađii ko woowno. Hewtii dow leeso, fukkake, suddake, na diwna. O memi fa Sammbo ummoo ni o ronnki. O tawi nakkan nakkataa ni o taaditii gudde makko, o bornii saayooji Sammbo, o duhii sarra muud'um, o mellii lefol muud'um, o hooyi takubaahi muud'um e wawaade muud'um. O deki kirke dow puccu muud'um, o suddi yeeso makko tekkere ta gere makko annditee, o ḡeeci puccu yaade konu.

Aysatu artii yimbe fu hawrude honoobe wuro. Heddii yimbe na yamondira: "Moy won o ? Puccu yaa puccu Sammbo; kaddule du

kaddule Sammbo; hey! Sammbo ni koy! Ndaaree haynde! Sammbo artake yimbe fu e konu! Ndaaree no e tayirta ko'e yimbe! Ndaaree no o tipportoo labbo! Ndaaree no o ruttortoo! Sammbo amiiru! Sammbo amiiru!" Yimbe naati e wallude mo.

Illa naange saamay ni Aysatu e walliibem ndiiwi honoobe. Yimbe paamay ke wanaa Sammbo. De, amiiru kay na sikkitiri! Jood'orii non faa konuuji tati mbittii fu Aysatu na wad'a no wad'annoo. Sammbo du na wad'a ko woowunoo. Yimbe fu laamni ke Sammbo nattii worbe, laatake cuuso, laatake wanngaari konu. Amiiru du siinii say itta kumpa muud'um nyannde konu nayaabu wad'owi.

Nde honoobe kippinoo wuro faa ndiiwaa fu, amiiru hewtii mbi'aad'o kam won Sammbo, wi'i sudditan hoore makko fa anndita mo. O difii tan labi d'eed'i mo busal. O neccii puccu makko doggi wartiri mo baade. Amiiru hebaay annditidde mo. Aysatu naati suudu, umini Sammbo, holli barmere muud'um. O wi'i: "Sammbo, paamaa, no nawnorii-mi nih, mi waawaa wad'dagol puccu gadin; si kono wad'ii fu njiitaa no ngad'd'aa; si a yehii an anndi, si a yehay an anndi!" Sammbo na murii. Aysatu naati e sawrugol busal mum.

Ni Aysatu e Sammbo na ngondi. Buray nyalaad'e tati ni konu ummii. Tubal fiyaa. Sammbo doggani leeso. Aysatu wi'i: "Wanaa hannden kay!" Aysatu nanngi mo, borni mo kaddule makko, wad'ini mo puccu, watti takubaahi e wawaade e junngo makko, fi puccu makko de wi'i: "Si a maayowan ni maayowaa." Puccu wurtodii e Sammbo men, fonndodii mo konu. Nde yimbe njiinoo Sammbo fu, keddi na kiiba "Sammbo! Sammbo o!" Be anndaa ke Sammbo kay nanntaa ko be mbi'ata. Sammbo ḥaḍ'u dow puccu tan na omni hunnduko, na hed'ii maayde.

Konuujo hooreejo buunyii Sammbo yawa d'um labbo. Alla wad'i labi Sammbo yuwi mo. Jilla o yottaaki d'um tan o saami. Sammbo wi'i ndaaree haaynde, jakan mi maayirtaa ni! Sammbo heddii na wifoo labi, na taya ko'e, na hiiba, na fernira yimbe puccu muud'um. Nyanndem Sammbo tan wari feccere kunu ngun fu. Nde Sammbo hootunu baadem fu salii tubal dey'yataa. To yuurud'aa e wuru fu Sammbo tann jammatee.

Nde jemma warno fu amiiru noddi Sammbo, inna Sammbo e Aysatu. O wi'i: "Mi faamii huunde wooteere hannden. Yid'e woni

nafakka; yidde Sammbo wad'i faa Aysatu nafi Sammbo, nafi kam, nafi wuro. Sammbo laatake cuuso, wuro hebii jabbotood'o d'um, min du mi hebii donoo kam nyannde Alla muuyi e am. y'uude hannden, nder wuro ngo, debbo fu dewlataake mo yid'aa.

Tijjaani Ba